47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2463 ՍՐՊԱՒԵՇԱԲԹԻ 1912 ՄԱՐՏ 12-25

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
54 Grand Rue de la S. Porte 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՕՐՈՒ ԿՈՒՂՂՕՒԻ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱՆ ԶԵՌԱԳԻՐՆԵՐ
ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Պաշտպան փաստաբան ՀԱՅՏԱՐ ՐԻՖԱԹ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته نومرو ٥٤
صاحب امتیاز اوخانس فرید
اداره خانهسی باب عالی جادهسنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿՆ.	ՎԵՑՄՍ.	ԵՌԱՄՍԳ.
Պարոյ համար	80 Ղշ.	45	25 Ղշ.
Գաւառներու համար	80 „	45	25 „
Արտասահմանի „	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դրշ., մէկէ աւելի ծանուցմանց համար ժամանակը պայմաններ։

Պէյ մեդիֆ հիդրրաֆէ

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԹԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ՆՈՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՒԱՍԱՐԱԿՇՌՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՁԳՏՈՒՄՆԵՐԸ

Պէտք է խոստովանիլ թէ Արեւմուտքի և Արեւելքի միջեւ ծագած խոր տագնապը, և կամ աւելի ճիշդը՝ Արեւելքի համար Արեւմուտքի մեծ պետութեանց միջեւ ի վաղուց սկսած բայց մէկէ աւելի հանդարտ շրջաններ բոլորելէ յետոյ այսօր վերստին գործօն՝ բայց աւելի փափուկ և աւելի ծանր հանգամանք ստացող մրցակցութիւնը երկար համբերութեան վարժուող, բնականէն սկեպտիկ և հանդարտ դիւանագէտներն իսկ շղագրգիռ վիճակի մը մատնած է։ Կընդունինք անչուշտ թէ ինչպէս անհատական շահերը, միջազգային շահերն ալ օր օրի փոխոխութիւններ կրելով, այս շահերը վարելու պաշտօն ունեցող քաղաքագէտներուն, դիւանագէտներուն դերն ալ յաճախ այլափոխութիւններու կ'ենթարկուի, բայց վերջապէս խելացի և հեռատես գլուխներ չեն կարող նկատի չառնելու զանազան երկիրներու բնական և ընկերային այն բոլոր պայմանները, որոնք իրենց բնոյթովն իսկ՝ այդ երկիրներու միջեւ քաղաքական շահերու որոշ սահմաններ կ'որոշեն։

Եւրոպայի հաւասարակշռութիւնը՝ 1815ի Վաթերլոյի պատերազմէն, այսինքն Պոնապարթի պարտութենէն յետոյ Վիեննայի Համաժողովին մէջ միահաղոյն և ընդհանուր հանդամանք մը ստացաւ, որովհետեւ ամբողջ ցամաքային Եւրոպա ինչպէս նաև ծովային ամէնէն հզօր պետութիւնը ներկայացնող Մեծն Բրիտանիա՝ Նաբոլէոնի կայսրութիւնը չախչախելու անհրաժեշտութեանը մէջ հաւասարաբար շահակից էին։ Բայց երբ Նաբոլէոնեան վտանգը անհետացաւ միանդամ ընդ միշտ Սէնթ Հէլէնի ատլանտեանի մէջտեղամասին մէջ, Եւրոպական իւրաքանչիւր երկիր իր նախորդ սովորական վիճակը վերստանալ սկսաւ մինչեւ 1854 թուականին, երբ Նիքոլա Ա. Զարին խորտակ և Եւրոպական հաւասարակշռութեան երկրորդ անդամ լրջօրէն սպառնացող ընթացքը ստիպեց Անգլիայ՝ Ֆրանսայի Աւստրիոյ և Սարտէնիայի կառավարութիւնները Թուրքիոյ միանալու Ռուսիոյ դէմ, և չախչախելու փառաբերն ու օրինակները մէկէ աւելի ըլլալով, աւելորդ կը համարինք զանոնք դառ դառ թուել։ առայժմ բաւէ ըսել թէ, Վիլհէլմ Բ.ի նոր այցելութիւնը դէպի Վիեննա և Վենէտիկ, նոյն քաղաքականութեան սեսակետով գերազանցօրէն կարեւոր դէպք մը կը կազմէ, առանց ո և է առնչութիւն ունենալու Բոսֆորի ճամբորդութեան հետ։

Ներկայ կացութեան ներքին դոյնը յայտնի է, մինչդեռ Իտալիա թէ՝ իր անձնական ուժերուն և թէ Երբեակ Զինակցութեան յենլով կը պաշտպանուի Արշիպեղագոսի օսմանեան նաւահանգիստներուն, մանաւանդ Ծարտանէլի ամրոցներուն վրայ յարձակիլ։ օսմ. սահմանադրական կառավարութիւնն ալ Պէրլինի դահլիճին հեռաւագոյն յարաբերութիւնները տարծելու չանալով հանդերձ Անգլիոյ կը մօտենայ Թուրքիոյ հողային ամբողջութեան ու անկախութեանը սպառնացող ներկայ ծանր տագնապին կարենալ դիմադրելու համար։

Արդ, որովհետեւ—ինչպէս պարզեցինք մեր նախորդ յօդուածներուն մէջ — անգլեւգերման մրցակցութիւնը կը շարունակէ պահել իր ամբողջ սուր հանգամանքը, Վիլհելմ Բ. թէ՝ այս մրցակցութիւնը կարելի եղածին չափ մեղմացնելու և թէ՝ միանդամայն Երբեակ Զինակցութեան այժերը անվթար պահելու նպատակաւ Ֆրանքօռուս զինակցութեան օժանդակութիւնն ալ ձեռք ձգել կը միտի։ Բնաւ տարակոյս չկայ թէ գերման կայսեր ազդեցութիւնը անտարբեր ղընուած չէ ռուսերիտալական մերձեցման հանդէպ, քանի որ Բոթոտամի տեսակցութիւնն ու համաձայնութիւնը դլխաւորաբար աթեւելեան գործերու չորրդ դարձան։ արդ՝ եթէ Բեռլինբսպուրկի դահլիճը որոշած է տարբեր քաղաքականութեան մը հետեւիլ և կովկասեան սահմանագլխի գործերը կարգադրելու չանալով հանդերձ Հռոմի և Պերլինի դահլիճներուն ալ անտրղկի հաճելի երեւիլ, բնաւ տարակոյս չկայ թէ Վիլհելմ Բ. ալ Վիեննայի մէջ պիտի չանայ փառաբեր աւստրեհունգարական դիւանագիտութեան կասկածները թէ՝ Իտալիայ և թէ Ռուսիոյ նոր ձեռնարկներուն մասին, Վենէտիկի տեսակցութեան ձգելով վերջնական որոշումներու նկատմամբ վճռական քայլ մը առնելու համար կատարուելիք խորհրդակցութիւնները։

Թէ ինչ պիտի ըլլայ բրիտանական դիւանագիտութեան ուղղութիւնը այս պարագաներուն հանդէպ, և թէ Բ. Դուռը ո՞րպիսի միջոցներու պիտի դիմէ գերման, իտալական և ռուսական միացեալ դիւանագիտութիւններուն նոր քայլերը չեղոքացնելու համար, ներկայ տագնապին բուռն հանդոյցը ահա նոյն իսկ այս հարցման մէջ կը կայանայ։ Արտաքին գործոց նախարար Ասքմ պէյի մեր յարգելի պաշտօնակից «Սապահ»ի խմբագրապետ Բէյլէկեան էֆէնտիի քանի մը օր առաջ ըրած յայտարարութիւնները հանդարտեցուցիչ են թէեւ, բայց ամէն բանէ առաջ դիւանագիտական հանդամանք ունեցող և մանաւանդ հանրութեան ուղղեալ այն յայտարարութիւններուն մերթ անորոշ, մերթ եռագոտ և կորովի պարբերութիւններուն տակ անկարելի չէ՝ չնշմարել հայրենասէր և ազնուական սրտի մը խորունկ յուռեռութիւնը։ Մաղթենք ուրեմն որ բոլոր այս կասկածները անհիմն հանդիսանալով, Երիտասարդ Թուրքիոյ յառաջդիմութեան քայլերը կատեցնող և ջլատող բոլոր թշնամի արգելքները միանդամ ընդ միշտ անհետանան, բիրտ ուժը չախչախուի իրաւունքի և քաղաքակրթութեան պատուարին առջեւ, և Եւրոպական հաւասարակշռութիւնը մեզ դէմ չի ելնէ։

Ա. Տ. Մ.

ԱԻԵԼԻ ԼԱՒ Է ԶԻՐԱՐ ՀԱՍԿՆԱԼ

Կարեւոր է նշել թէ՝ Ատաբազարի Կեդրոնական դպրոցը ու, հաւանաբար, գաղիք զպրոցական տարեշրջանի վերջը՝ ա՛ն ալ կուտայ, Պոլսի Ազգ. Կեդրոնականի հետ, իր ուսարան սաները, — անդրանիկ սաները Ատաբազարի։

Այդքան բեղմնաւոր և խստամիտից օրերու մէջ՝ «սեւ լուրը» չուտով կը հասնի մեզի Ատաբազարէն թէ անհանգստութիւններ սկսած են մուտ գտնել հաստատութեան խնամակալներուն և աշակերտներուն մէջ։

— Ինչ կ'ուզեն։ Խնամակալութիւնը, մթագնած աչքերով, կուսակցական ուռուականներու ետեւէ ընկած է և իր սաներու պէսին սկսած է գայլի հին սովորանը կարդալ թէ պէտք չէ որ աշակերտները յաճախեն թատերական հանդիսութեանց, գեղարուեստական երեկոյթներու և լարան-ակումբներու։

Նախ՝ Ատաբազար և կամ անոր պէս քաղաք մը ի՞նչ թատրոն կրնայ ունենալ։ Տարիի ամբողջ ընթացքին մէջ, ձմեռուան եղանակին միայն, հազիւ թէ պիտի կրնայ ունենալ, — եթէ սակայն բախտաւորի ունենալ — քանի մը անգամ թատերական հանդիսութիւններ և գեղարուեստական երեկոյթներ։ Եթէ սուզիս, մայրաքաղաքին պէս, չաբթուան ամէն օրերուն, և նոյն իսկ միեւնոյն օրուան մէջ, քանի մը այլեւայլ հանդիսութիւններ ունենար, Ատաբազարի խնամակալութիւնը պէտք պիտի զգար իր սաներու տարիքն և միամտութիւնը պատապարել թատերական այնպիսի հանդիսութիւններէ ուր կեանքը իր բոլոր պէսպիսութիւններովը, անաքող և անպատուակ, առեւտրական ճաշակներու կը հրամցուի իբրեւ ճարակ։ Ատաբազարը, փոքր Աստծու, ոչ մայրաքաղաք է, ո՛չ Իզմիր և ո՛չ ալ անոնց նման քաղաք մը։

Գիտով լարան-ակումբներու, եթէ ուսանողներուն մէջ սկսած է յաճախելու ախորժակը, ուսանողութեան և խնամակալութեան մէջ անհամաձայնութիւններ յառաջ բերելու՞ չափ չարժէր։ Եթէ խնամակալութիւնը տաք կը՞տեսնէ իր սաները իրենց սխորժակներու մէջ, կրնայ փոխել իր «տաքութիւնը», և գալիքին վերազտնել իր արդկական որոշումները եթէ իրաւացի պէտք մը տեսնէ։

Մեր հասկացողութեամբ, հինցած աւտարանի այդ գլուխը, չա՞տ անպատեհօրէն, կուգայ արձագանգել Ատաբազարի մէջ։ Եւ անտարակոյս, յիմարօրէն սկսուած, յիմարաբար կը շարունակուի, ու աղետաւոր հետեւանքներով։

Դպրոցին մէջ՝ ուսանողները պէտք է՝, անելիքայօրէն, իրենց պարտականութեանցը ճշդիւ հետեւող ըլլան, մտաքի՛ր կարգապահութեան, դասերու մէջ՝ մրաջան։ Եթէ խնամակալութիւնը յաջողցուցած էր իր այդ գործը, ա՛լ մեծ պէտք մը չի մնար, — գուրսը իր սաներու փայլերուն հետեւիլ գեղարուեստական կամ լարանական երեկոյթներու մէջ։

Այդ «սրբազնական» դէնքերը ուրիշ բան չեն եթէ ոչ զրկել ուսանողութիւնը որ իր բոլոր թարմութիւնը, իր արիւնի բոլոր ջերմութիւնը օգնութեան կոչէ իրեն և խնամակալութեան վրայ, ուր իր ամէնէն սիրելի ու երախտաւոր դէմքերը պիտի տեսնէ, թշնամիներ գտնէ իր մթագնած աչքերովը։

Նոյն բանն է որ կը շարունակուի այսօր կրթական ուրիշ մեծ հաստատութեան մը, Սանասարեանի մէջ։ Նոյն և նման խնդագարութիւնն է որ խուլ կերպով կը փոթորկուի խնամակալութեան և իր ուսանողներուն մէջ՝ ուսուցչական պատասխանատուներու ներքեւ։

Օգո՞ւտ են ասիկա, միայն թէ ամենէն հանգարելի ուսանողութիւն մը, մեր տառապեալ երկրին այլեւայլ անկիւններէն այնտեղ պատսպարուած, և որ, անշուշտ, ազգին ամենէն մեծ յոյսը պիտի ըլլայ, չարաչար կերպով կը զոհուի իր կեանքի ամենէն աղուոր ժամերուն մէջ։

Երկու խնամակալութիւններն ալ — Ատաբազարի և Սանասարեանի խնամակալութիւնները— կրնան աչքի առջեւ բերել Կալաթայի Կեդրոնականի խնամակալութիւնը։ Ասկէ երկու տարի առաջ, այդտեղ ալ, անհամաձայնութիւններ մեծ ծաւալով ճարակ կը զտնէին խնամակալութեան և իր սաներու մէջտեղ — խնամակալութիւն մը, ուր մինչեւ զլուխը բռնկած, հատատութիւնը մէջ կը տեսնէր միմիայն իր սաներուն վրայ, կուսակցականներ, կռիւի և կռի սերունդ մը։ Եկան ուրիշ խնամակալներ, մէջ մտան լուրջ ըմբռնումներ, դիրքերու որոշ հասկացողութիւններ, և ահա, մէկ օրէն միւսը, փոխուեցաւ ամէն բան, և այսօր դպրոցը կը քալէ լռիկ, անշշուկ, դէպի իր առաջադրած կէտ նպատակը։

Եւ ո՞վ ըսաւ թէ խնամակալութիւնները՝ սրբազնական ատեաններ են և կամ ոստիկանական անուշութիւններ։

Թող մնան անոնք իրենց բարձր դիրքին վրայ, կարող ըլլան ներշնչել իրենց ուսանողներուն որ, իրենց կրթական հաստատութեանը մէջ, լա՛ւ աշխատին, լա՛ւ պատրաստուին մարմով ու սրտով և լաւ գիտնան թէ ո՞ր ազգի և ո՞ր երկրի զաւակ են։

Այդքանը կը բաւէ խնամակալութեան, և այդ ատեն ա՛լ հարկ չի մնար որ Ատաբազարի կեդրոնականի համակրելի սաները, իրենց խնամակալներու աչքին առջեւ, չա՛րք չարք դուրս ելլեն իրենց սիրելի հաստատութենէն։ Ոչ, չենք կրնար անտարբեր աչքով դիտել այդ սև էջը՝ ամէն զուրգուրանքի արժանի ազգ. դաստիարակական հաստատութեան մը։ Ու ճիշտ ալ չէ՝ որ, դիրքի հասկացողութեան տեղ, անձնանաճ կիրքեր օրէնքի սուրով չարժին, և հաստատութիւնը, իր բեղմնաւոր օրերուն մէջ, դարտկուի իր սիրելի սաներէն։ Վաղուան օրը՝ այդ ուսանողներունն է, վաղուան Ազգը՝ իրենք են։

Աւելի լաւ է զիրար հասկնալ։

ՀՐԱՆԴ

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԷԷՆԻՋԷՐԻ ՀԱՍԱՆ

Կարդացէ՛ք, այսօրուընէ սկսեալ, մեր Դ. էջին մէջ եւր. հռչակաւոր վիպագիր Լէօն ԴաՀուհնի այս արեւ. վէպը, թարգմանուած՝ հայ գրականութեան խիստ ծանօթ և համակրելի դէմքերէն Տիկին ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌԲԻ կողմէ։

Խորհրդաւոր դրուագներով հարուստ և անակնկալներով լեցուն այս Ենիչէրիական վէպին մէջ ընթերցողը պիտի ծանօթանայ Օսմանեան Կայսրութեան մօտիկ անցեալի ամէնէն հետաքրքրաշարժ դէմքերուն, որոնք երկար տարիներ իշխած են ժողովուրդներու ճակատագրին վրայ։

Կարդացէ՛ք ԵԷՆԻՋԷՐԻ ՀԱՍԱՆը

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻ ԿԱՅՍԵՐԸ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ՆՈՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (8)

ՍՄԲՈՑ ԲԻՒՐՈՑ

ՈՐԴԵՍՊԱՆ ԾՆՈՂՔԸ

(ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՎԷՊ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔԷՆ)

Դ.

ԼՈՒՍՆԻ ԼՈՑՍԻՆ

Քեղի ցոյց տալու համար հօրս անգթութի՛ւնը, պատասխանեց Գեղամ, և համոզելու համար թէ ո՞րքան իրաւունք ունիմ զինք ատելու, այն մարդակերը, որ դժբաղդաբար, իմ հա՛յրս պիտի ըլլայ...

— Ես հօրս վրայ չե՛մ ուզեր ծանրանալ, ընդմիջեց Հերանոյշ։

— Իմիներս հէ՞ռ պիտի բաղդասես քու հայրդ, Գեղամ, ո՛չ, ո՛չ կը սխալիս, անուշի՛կս, գոնէ քու հայրդ անշնա՛լ պիտէ, երեւոյթները կը փրկէ, դէթ խաղք չ'ըլլար, երիսքին միջև ատանին վիներ կան, և յետոյ, քու հայրդ ատոիճան մը կ'արդարանայ, իրաւո՛ւնք ունի։

— Ինչպէ՞ս...

— Հօրքո՛յրս է յանցաւորը, շարունակեց Գեղամ, բայց իմ մայրս, անուշի՛կ մայրս, անմե՛ղ մէն է, հրեշտա՛կ մը։

— Թերը գտար, Գեղա՛մ, ըսաւ Հերանոյշ, նամակի մը խօսքը կ'ընէիր։

— Վերջին նամակիս, յարեց Գեղամ, պատասխանը ղրկած էր մայրս և խոստացած էր կարդալու խնդիրս։

— Կարդացրե՞ց, հարցուց Հերանոյշ անհամբեր չարժուձեւով մը...

— Սպասէ՛, պիտի բացատրեմ, ըսաւ Գեղամ, մօս այդ պատասխան — նամակը մէկ քանի օրեր ապրեցուց զիս անոյշ երազներով, օրօրեց երեւակայութիւնս, ամէն օր թղթաբերէն կը սպասէի ստանալ աւետաբեր նամակ մը մօրմէս, ինչպէս որ խոստացած էր։

— Զըստացա՞ր նամակը, հարցուց օրիորդը։

— Մէկ երկու շաբաթ սպասեցի, յարեց Գեղամ, տարաքաղաքէն ո՛չ մէկ նամակ տուի։ երեւակայէ՛ այդ օրերու հոգեկան վիճակս։ Բարիզի պէս ոստանի մը մէջ։

— Ի՞նչ կ'ըսես, կ'երեւակայե՛մ, ընդմիջեց օրիորդը, գլխի ճօճումով մը, որ համաձիս էր հաւանութեան։

— Անկարագրելի յուսահատութեան մը մատնուած, շարունակեց Գեղամ, դրամս հատած մինչև կոկորդս թաղուած՝ պարտքերու մէջ, հանող պարտքեր՝ մեծ մասը, ա՛լ չէի կրնար յաճախել իմ սիրական վայրերը, կը վախնայի թէ պիտի հաղածուէի պահանջատէրերէս, ալ ո՞վ պիտի խորհէր դասերը...

— Ցետո՞յ, ընդմիջեց օրիորդը սրտի սեղմումով մը,

— Այդ օրը սենեակս փակուած, շարունակեց Արմեն պէյին տղան, դուշակէ՛, Հերանո՛յշ ի՞նչ կը մտածէի։

— Ի՞նչ, հարցուց օրիորդը սարսուռով մը։

— Վե՞րջ մը դնել,

— Ինչի՞, դարձեալ ընդմիջեց օրիորդը

— Կեանքի՛ս, շարունակեց Գեղամ, առանց ուշադրութիւն դարձնելու օրիորդին ընդմիջումներուն, անձնասպան ըլլալ կը խորհէի...։

Ցանկարծ լռեց Գեղամ, Հերանոյշ կը դողար։

Հեռուէն, իրենց ականջին դարկած էր չշուկ մը, որ կիրէի անտառակին վերեւ թաւալ ամառնային զիշերուան մը լռութիւնը կը վրդովէր։ Այս չշուկը չէր նմաներ ո՛չ ջուրի խոխոջի, ո՛չ սաղարթներու սօսանքի, ո՛չ մարդուն վախտաքի։

Հովը դադրած էր արդէն, զբօսաշէրները մեկնած էին կէս գիշերէն ի վեր և բոլոր տարաքանները կը ներէին, լուսնի լոյսէն, անամպ երկինքի մը կապոյտ, անտոն, հատատրած ծաղկոյթին տակ։

Երկու սիրահարները սոսկ մը ստաւ, իրարու աչքերուն մէջ ապատանն մը կ'որոնէին։

Ինչ չշուկ էր արդեօք...։

Քանի մը վայրկեան ետք, ծառուղիին ծայրը նշմարուեցաւ ստուեր մը, կառք մը կ'առաջնորդէ՝ դէպի քարայրին կողմը, դանդաղ թաւալումով մը։

— Հերանո՛յշ, փսփսաց Գեղամ, չո՛ւտ, մեկնի՛նք։

— Ինչո՞ւ, բողոքեց Հերանոյշ, ի՞նչ կայ։

— Սև նախազգացումներէ կը չարչարուիմ, շարունակեց Գեղամ, այդ կառքը բարեգուշակ չե՛մ գտներ։

— Ինչպէ՞ս...

— Կը տեսնես հիմա, յարեց Գեղամ, ահա՛ կը մօտենայ։

Եւ կառքը մօտեցաւ ու քարայրէն զրեթէ տասը քայլ հեռաւորութեան մը մէջ, կանգ առաւ։

Գեղամ աչքերը սեւեռեց, երկու անձեր նշմարեց մէջը, ակնոցով մարդ մը և քովը՝ կին մը, սև սաւանի մը մէջ փաթթուած, երկուքն ալ կը ծխէին։

— Հերանո՛յշ, փսփսաց Գեղամ ալյայած դէմքով, չըսի՞ քեզի...

— Ի՞նչ ըսեր, ընդմիջեց Հերանոյշ։

— Մէջինները ճանչցա՛յ, ճանչցա՛յ, երկնեց Գեղամ, չո՛ւտ, չտեսէ՛, մեկնի՛նք այս վայրերէն։

— Որո՞նք են, որո՞նք, հարցուց Հերանոյշ ամբողջ մարմնովը դողալով։

— Ո՛ւէլ է ժամանակը, չա՛տ ուշ, ստիպեց Գեղամ, ա՛լ երթանք...

Եւ ահա՛ կառապանը վերստին մտրակեց ձիերը, և կառքը քարայրին առջեւէն անցաւ արագասա։

Գեղամ ու Հերանոյշ իսկոյն նետուեցան «պիսիքլէթ»ներուն վրայ և, առանց իրենց շուրջը դիտելու, թռան դէպի Գարա-էլ-Նեի կամուրջը, վերադառնալու համար Շուպրա։

Հազիւ երկու ժամ կար արշալոյսին, երբ երկուքը միասին, Շուպրայի կամարը կտրեցին անցան և միւս եզերքը, զատուեցան իրարմէ, ուղղելով իրենց քայլերը։ Իւրաքանչիւրը դէպի իր ընակարանը։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

ԼՈՆՏՈՆ ԴԱՐՁԵԱԼ ՅՈՒԵՏԵՍ

ՕՐԷՆՍԳԻՏՈՒ ԽՈՀԸՆԴՈՒՏԻ ԿԸ ՀԱՆԴԻՊԻ

ՀԱՆՐԱԳՈՐԾԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ

«Մաթէն»ի Լոնտոնի թղթակիցը կը հեռագրէ Մարտ 20 թուով. Այս իրիկուն խիստ կարեւոր դէպք մը ծանուցուեցաւ։ Հանքագործներու դաշնակցութիւնը որ համագումար ժողով մը ունեցաւ այս առաւօտ և որուն խորհրդակցութիւնները տեւեցին մինչեւ իրիկուան ժամը 4, պաշտօնապէս յայտարարեց որ չկրնար ընդունիլ, իր արդի ձեւով նուազագոյն օրավարձի օրինագիծը։ Դաշնակցութիւնը կը պահանջէ որ 1. Օրինագիծը 5 շիլին (6 ֆրանք 25) տահմանէ վարպետներուն և 2 շիլին (2 ֆրանք 50) աշկերտներուն, իբր նուազագոյն օրավարձ։ 2. Օրինագիծը դաշնակցութեան կողմէ հաճելի ըլլալու համար պէտք է ճշդէ նաև նուազագոյն օրավարձ մը հանքերու գործաւորներուն համար։ Դաշնակցութիւնը պաշտօն տուած է իր գործադիր մարմնոյն բանակցելու համար խորհրդարանի իրենց ներկայացուցիչներուն հետ, այս իմաստով բարեփոխելու կառավարութեան օրինագիծը։

*** «Թայմզ նուազագոյն օրավարձի օրինագծին առթիւ առաջ եկած դէպքերը վերլուծելով՝ կ'ըսէ.— «Կացութիւնը խիստ կնճռոտ է և կառավարութեան հանձարին յանձնած են բոլոր աչքերը։ Կառավարութիւնը այնպէս կը մտածէր թէ հանքագործները բաւական գոհ պիտի ըլլան նուազագոյն օրավարձի օրինագծի ակզբունքին յայտարարութենէն և յառաջիկայ շաբթու պիտի ձեռնարկեն գործիս հանքագործներու դաշնակցութեան կողմէ ընդունուած ուղղութիւնը սակայն ո և է յոյս չի ներշնչեր։ բայց հանքային կեդրոններէն հասած լուրերը ցոյց կուտան որ, տեղ տեղ, հանքագործները փափաքող են վերսկսելու աշխատութիւնը։ Եթէ հանքագործներու դաշնակցութիւնը չարուներկէ իր ըմբոստութիւնը, և սակայն գործատուները վերսկսին աշխատութեան, ասիկա հարուած մը պիտի ըլլայ դաշնակցութեան համար։ Եթէ, միւս կողմէ, գործատուները գործի չվերսկսին, այն ատեն ալ կառավարութեան արժանապատուութիւնը պիտի վտանգուի, ինչ որ ընդդիմադիրներուն ընթացքը պիտի արդարացնէ։ Եթէ վերջապէս, օրինագիծին վիճաբանութիւնը երկարի և աշխատութիւնները վերսկսին օրինագիծը չքուէարկուելէն առաջ, յայտնի պիտի ըլլայ թէ օրինական միջոցը անհրաժեշտ չէ եղեր գործադուլին վերջ տալու համար։ Այս վայրկենին կացութիւնը բոլորովին կնճռոտ է։ Երէկ, ամէն տեսակ զրոյց կը շրջէր կառավարութեան կացութեան վրայ, բայց չթուիր որ ոչ մէկ պատճառ գոյութիւն ունենայ որպէս զի կառավարութիւնը այս վայրկենիս մէջ բարեփոխէ իր ընթացքը։

ՌՈՒՍ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՏՈՒՄԱՅԻ ՄԷՋ

Բեռլէրսպուրկէն Մարտ 20 թուակիր հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Մ. Սազոնօֆ չորեքշաբթի օր Տումայի մէջ ռուս արտաքին քաղաքականութեան վրայ պիտի խօսի։ Մանաւոր կերպով պիտի խօսի Ա-բեւելքի գործերու վրայ, ի մէջ այլոց Իտալիայ և Թուրքիոյ միջեւ միջամտութեան առաջարկութիւններուն վրայ։ Նախաբարը անկեղծօրէն պիտի բացատրէ Ռուսիոյ ուղղութիւնը պարզակասանի, Մանչուրիոյ և Մանչուրիոյ մէջ։ Իր ճառը վերջ պիտի տայ զանազան զրոյցներու։ Մ. Սազոնօֆ պիտի յիշէ բարեկամական յարաբերութիւնները Գերմանիոյ հետ, ինչպէս և ա՛յն բարելաւումները զորս կրցած է ձեռք բերել Աւստրա-Հունգարիոյ հետ իր ունեցած յարաբերութիւններուն մէջ։

ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ

«Վօսիչէ Զայթունկի» Բեռլէրսպուրկէն կը հեռագրուի.— «Սև Մոմու կովկասեան ափերուն վրայ կառուցուելիք երկաթուղի ծրագրին վրայ վիճաբանութիւնը՝ Նախարարներու Խորհուրդին մէջ անհամաձայնութեան մը տեղի տուած է։ Մ. Քօքովցեվ յայտարարած է թէ ուղղագիտական տեսակէտով երկաթուղին շինուիլը շատ վտանգաւոր պիտի ըլլար, որովհետև կրնար դիւրաբեկ խորտակուիլ թշնամիին պատերազմական նաւերուն կողմէ։ Պատերազմական և ծովային նախարարները, ինչպէս և ուրիշ երեք նախարարներ ծրագրին դէմ մինչեւ ուրիշ չորս նախարարներ ի նպաստ խօսած են։ Զարին հաւանութեանը պիտի ենթարկուի ծրագիրը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ ԿԵՂԾ ՊԱՆՔՕԹԵՐ

Սոֆիայի Պուլկար թերթերը կը հաղորդեն թէ չորս տարիէ ի վեր Պուլկարիոյ մէջ՝ Սոֆիայի շրջականները՝ գիւղերու մէջ Ռումանիոյ յատուկ կեղծ պանքնոթներ մտնող գաղտնի ընկերութիւն մը կառավարութեան կողմէ երևան եկած է։ Ընկերութիւնը մինչև հիմա զանազան միջոցներով չորս հարիւր հազար ֆրանքի կեղծ պանքնոթներ Ռումանիա ներմուծած է։

ԱՇԵՒԱՐՀԻՍ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՋՐԱՀԱՒՈՐԸ ԵՒ ՆՈՎ ԻԶՈՒՑՈՒԱԾ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

«Մաթէն»ի Լոնտոնի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ անցեալ չորեքշաբթի օր ջուրը իջուցուած է աշխարհի ամենամեծագոյն պատերազմական նաւը, «Բուլին Մէյրի» զրահաւորը։ «Բուլին Մէյրի» 27000 թոնս տարողութիւն ունի, 198 մէթր երկարութիւն և 26 մէթր լայնութիւն։ Իր մեքենաները արտաքոյ 75,000 ձիու ոյժ ունին, մէկ ժամուան մէջ 28 հանգոյցի արագութիւն մը կուտան իրեն։ Այս ահաւոր զրահաւորին զլխաւոր սպառազինութիւնը կը բաղկանայ 13 ու կէս բուռնոց ութը թնդանօթներէ, և չորս բուռնոց 16 թնդանօթներէ, որոնք յատկացուած են եռ մղելու թորփիդանաւերու յարձակումները։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ Մ. ՉԸՐՉԻԼ

ՆՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ազատական Մուրրէ Մագտոնալտ՝ խընդրած ըլլալով որ ծովային նախարարութեան ծախքերը կրճատուին, քանի որ զերմանական կառավարութեան զլխաւոր պատճառաբանութիւնը իր ծովային պատրաստէն ընդարձակելու համար հիմնուած է անգլիական նաւատորմիղին զարգացման վրայ, Մ. Չըրչիլ յայտարարած է թէ՝ իբր պատասխան Սըր Հէնրի Դէմտրը Պէնէրմէնի հրաւէրին անգլիական և զերմանական նաւային ուժերուն զարգացումի կրճատումին վրայ համաձայնելու՝ Գերմանիա փութացած էր իր չինութեանց արագութիւնը կրկնապատկելու։ «Այն նաւային քաղաքականութիւնը որուն կը հետեւի այսօր Անգլիա՝ չափաւոր և զոհացուցիչ է, և բնութիւն ունի բոլոր տարակոյսները ցրուելու և խնայելու ամէն տարի վիճաբանութիւնները կատարելու անհրաժեշտութիւնը, ուր անդադար կը խօսուի միւս նաւային տէրութեանց վրայ, ինչ որ ոչ մէկ արդիւնք առաջ կը բերէ։ Ժամանակ մը ի վեր կը բանակցինք Գերմանիոյ հետ երկու երկիրներու միջև տեղեկութեանց փոխանակութիւն մը ստանալու համար, չինութեան վրայ եղող նաւերու թիւին և անոնց չինութեան արագութեան վրայ։ Եթէ բանակցութիւնները արդիւնքի մը յանգին՝ իրարու դէմ փոխադարձաբար չի պիտի կանգնինք ուրիշ նաւեր չինելու բաց ի այն նաւերէն, որոնք ծանուցուած են Երեսփ. Ժողովին ներկայացուած յայտագիրներուն մէջ։ Մեծ բարիք մը պիտի ըլլայ այս անդրեւկրմնական յարաբերութեանց մէջ։

ԻՏԱԼԵԻԹՈՒՐՔ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԻՏԱԼԱԿՈՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ՆԵՂՈՒԻՆՑԵՐՈՒՆ Մ�օՏ

Վիեննա հասած տեղեկութեանց նայելով՝ բազմաթիւ զրահաւորներէ, յածանարկներէ և փոքր նաւերէ բաղկացած խառնակն նաւատորմիղ մը կը զտնուի Արշիպեղագոսի մէջ։ Այս վերջին օրերուն նաւատորմիղը տեսնուած է Թենէնտոսի ջուրերուն մէջ, հետեւաբար Նեղուցներու բերանին չատ մօտը։ Նաւատորմիղը ռազմագիտական դիրք մը բռնած է հաւասար հեռաւորութեամբ Թուրքիոյ ծովեզերքին այն կէտերէն, որոնց յարձակումը կարելի է, զոր օրինակ՝ Իզմիրի և Սելանիկի նաւահանգիստները և նոյնիսկ Նեղուցները։ Կը հաշուուի որ, իտալական նաւատորմիղը, որ անթիկ հեռագրի միջոցաւ հաղորդակցութեան մէջ է Հռոմի հետ, վեցէն տասը ժամուան պայմանաժամուան մէջ պիտի կրնայ երթալ այն կէտին վրայ որ վերջնականապէս պիտի ընտրուի նաւային գործողութեան համար։

*** Բեռլէրսպուրկէն «Թան»ի կը հեռագրուի թէ՝ Սազոնօֆ հակառակ Իսալիոյ հաճելի ըլլալու փափաքին՝ միւս եւրոպական դաշինքներուն հետ նոյն կարծիքէն է թէ անկարելի է ոչ ժամայն Թուրք կառավարութեան ներկայացնել իտալական պայմանները, այլ նաեւ զոհացում տալ իտալական կառավարութեան փափաքին Տէրութեան կողմէ՝ Տրիպոլսոյ կցումը նախ ընդունուելու համար Ռուս արտաքին գործոց նախարարը յայտարարած է Բեռլէրսպուրկի օսմանեան դեսպանին թէ՝ որոշած է մէս բոլոր ազէրութեանց պէս յարգել չէզոքութեան պարտականութիւնները։

*** Տրիպոլսէն նոյն թերթին կը գրեն նաեւ թէ՝ զօրավար Դանէլայի վերադարձէն անմիջապէս յետոյ կատարուելիք գործողութեան՝ սպասումին պատճառած ջղայնութենէն յետոյ՝ վնասութիւն մը կը տրիբէ իտալական զօրքերուն վրայ, որոնք վեց ամսէ ի վեր բանտարկուած են իրենց խրամատներուն և հասածներուն մէջ, արգիլուած ըլլալով նշանակուած սահմաններէն անդին չանցնիլ։ Անձնասպանութեանց և յիմարութեան դէպքեր տեղի ունեցած են։ Զօրքերը իրենց հասածներէն ուրիշ տեղ փոխադրուած են շարժումի պատրանքը տալու համար իրենց։ Իտալական զինուորներուն մէջ երեւան եկած է նաեւ ուղեղատապ կոչուած հիւանդութիւնը։ Իտալացի վաճառականները կը զանգատին որ Մալթայի և Թունուզի ապրանքները կը մրցին իտալականներուն հետ, և մաքսային սակագներու բարեփոխութիւնը կը պահանջեն։

ՖՐԱՆՔԵԻՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Մաթէն»ի Թղթակիցը Մարիանէն կը հեռագրէ. «Ֆրանքեւսպանիական շահանակցութեանց վրայ տպաւորութիւնները լաւագոյն են այսօր։ Սպանիական կառավարութիւնը կարծած էր սեանել՝ այն պատասխանին մէջ զոր ֆրանսական դեսպիճը ընդունած էր իր հակադարձին՝ ամէն համաձայնութիւն անկարելի դարձնող անհաւատութիւն մը, բայց այս օրերս փոխանակուած բացատրութիւններէն յետոյ՝ թիւրիմացութիւնը անհետացաւ։ Ֆրանսական գեսպանը և արտաքին գործոց նախարարը յայտարարած է թէ՝ Սպանիոյ հանրութիւնը ինքնին ամենայն հաւատարիմ է Ֆրանսական գաղափարներուն։ Կարծիս կրնան հանգստանալ Ֆրանսական գեսպանին հրաւիրուելու մասին։ Ֆրանսական գեսպանը չեն հաճարանասխաներ Ֆրանսայի փափաքներուն՝ պիտի կրնան համաձայնութեան իրը հիմ ծառայել, մանաւանդ որ խաղ յանձնաժողովին կազմին ուսումնասիրուած երկրորդական խընդիրները դրեթէ լուծուած են։ Այնուհետեւ պիտի զգաղին նաեւ Թանգէրով։ Կը հաւատուի թէ Կասիա Փրիէթա՝ բազմաթիւ անգամներ ժէֆրէյին հարցուցած է թէ ի՞նչ են Ֆրանսայի դիտաւորութիւնները այդ քաղաքին մասին, բայց Ֆրանսայի դեսպանը իր ստացած հրահանգներուն համաձայն փափաք յայտնած է այս խնդրին վիճաբանութիւնը յետաձգելու։

ՄԱՐԴ ՄԸ ՈՐ

ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ԵՐԿՈՒ ՏՂԱՔԸ ԵՒ ԾԱՆՐԱՊԷՍ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐԷ ԿԻՆԸ

Լիլի շրջականերէն Ռոնշէնի մէջ, մէկ քանի օր առաջ տեղի ունեցած է ահռելի տեսիլ մը։ Բանաք եօթը տարեկան էմիլ Վանդէյեն անուն երիտասարդ մը երբ ուզեց կ'երթայ ճանչելու համար, կը տեսնէ որ կինը աշխատութեան վրայ է, և կը հարցնէ որ ճաշը պատրաստ է։ Կինն ալ կը պատասխանէ թէ անմիջապէս կը պատրաստուի։ Մարդը այն ատեն դուրս կ'ելլէ եւ երկու ժամ կ'երթայ կը մնայ պիտեատուն մը։ Վերադարձին, կարճ կռիւ մը տեղի կ'ունենայ երկու ամուսիններուն միջև։ Ժամը 9 ուէկէին տաեմները ամբողջ ընտանիքը պառկելու կ'ելլէ։ Կինը հանուելէն վերջ, իր մէկ ու կէս տարեկան փոքրիկ տղեկը անկողինը կ'առնէ՝ կաթ տալու համար։

Ամուսինն ալ կը պառկի, սակայն հագուստներովը։

— Ի՞նչ է այդ, կը հարցնէ կինը։

— Աւտոն կարելի եղածին չափ շուտ զործիս դլուխը գտնուելու համար է, կը պատասխանէ ամուսինը։

Այս ըսելով, յանկարծ կը գրկէ կինը և միանոյն ատեն գրպանը խառնելով՝ նոր սրուած դանակ մը հանելով։

— Օ՛հ, կը գոչէ, պէտք է գործը լմնցնել։

Եւ առանց բառ մը աւելի ըսելու, դանակը մտնկան կոկորդը կը մխէ։ խեղճ տղեկը որ մօրը բաղուկներուն մէջ կը քնանար, ճիչ մը անգամ չարձակեր։ մէկ հարուածով սպանուած էր։ Մարդասպանը այն ատեն դանակը կը դարձընէ իր կնոջը և անոր փորին ու կոկորդին շատ մը հարուածներ կուտայ։

Հակառակ իր սոսկումին եւ վերքերուն, կինը կը յաջողի անկողնէն ելլելով փախչիլ։ Այդ միջոցին, միւս տղեկը, հազիւ չորս տարեկան, ծունր կը դնէ իր անկողնին վրայ, ձեռքերը իրարու միացուցած, աղաչաւոր ձեւով մը։ Բայց դանակի միակ հարուածով ան ալ մարդասպանը խեղճ փոքրիկին կոկորդն ալ կը ճեղքէ եւ կը սկսի կնոջը եաեէն վազել։ Այս վերջինը, չատ արիւն կորսնցուցած՝ չկրնալով աւելի հեռուն փախչիլ, բակը մնացեր էր։ Այդ միջոցին դանակի հարուած մըն ալ կ'իջեցնէ ամուսինը։ Միայն զրպարի մը վրայ հանձնելէը մարդասպանը խոյս կուտայ, վեր կ'ելլէ, իր սենեակը կ'առանձնանայ, և իր վիզին ալ դանակի շատ մը հարուածներ կուտայ։ Այդ միջոցին կինը իր ազգականներուն տունը տարուած էր և նախնական դարմանիներ կը տրուէր անոր։ Դաշտային պահապանն ու ոստիկան զինուորները վրայ հասնելով կը ձերբակալեն մարդասպանը, որուն վերքերը այնքան ծանր չէին։

Տիկին Վանբէնտ զրեթէ անյոյս վիճակի մէջ է։

Գիւղով ոճրագործին, հարցաքննիչ դատաւորին տապէս պատասխանած է։

— Բնա՛ւ չեմ զղջար։ եղածը եղած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Ռուսիա այս օրերս Բ. Դրան կարգ մը յայտարարութիւններ պիտի ընէ Թուրքիոյ սահմանագլխին և Ասրզասակարի նահանգներուն մէջ օսմ. զօրաց ներկայութեան խնդիրներուն մասին։ Կ'ըսուի թէ երկու տէրութեանց միջեւ հաճաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ թրքական զօրաց անմիջապէս եւ կանոնաւորմամբ։

ԱՆԳԼԻԱ ԿՐ ՄԻՋԱՄՏԷ.— Արժանահաւատ աղբիւրէ կը տեղեկացուի որ Լոնտոնէն հաւ.ծ մասնաւոր հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Սնգլիա որոշած է իր ազդու միջամտութիւնը ի գործ դնել այն պարագային երբ Իտալիա յարձակում մը գործէ Իզմիրի կամ Տարտանէլի վրայ։

ՌՈՒՍ ՁՕՐԱՑ ՀԱՄԱՄՄԲՈՒՄԸ ԵՒ Մ. ՉԱՐԻՒՕՖ.— «Ժէն Թիւրք»ի Բեռլերսպուրկի թղթակիցը կը տեղեկանայ.— Պատկանեալ շրջանակէն լուր առի որ ռուս զօրաց համախմբումը ամէն ամիս մը առաջ տեղի պիտի ունենայ եղեր, բայց Մ. Զարիքօֆ յայտարեցուցած է և ճիշտ այս պատճառաւ է որ ես կանչուած է։ Կը հաւատուի թէ ասոր դլխաւոր նպատակն է Ուրմիոյ օսմ. զօրաց պարպումը։ Այս պարագային օգուտ պիտի քաղուի նաեւ սեղանին վրայ դնելու Տարտանէլի բացման խնդիրը։

ՍԱԳԱՀԵՏՏԻՆ ԻՇԽԱՆՆ ԵՒ ՍՕՏԵԱԼ-ԴԷՄՕԿՐԱՏՆԵՐԸ.— «Նոր Աշխարհ» կը ծանուցանէ թէ Սոցեալ-Դէմօկրատ Հնչակեանները լիովին Սապահլիէ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Սապահէտտին իշխանին հետ։

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԵՒ Մ. ՉԱՐԻՒՕՖ.— Այս հինգշաբթի օր Սուլթանը իր ներկայութեան պիտի ընդունի ռուս դեսպան Մ. Զարիքօֆը, որուն պատուանշան մը պիտի նուիրէ։

ՄԻՋԱԳԵՏԻՆ ՈՒՌՈՒՄԱՆ աշխատութեանց նուազուրդը որուն պիտի մասնակցին չորս ընկերութիւններ տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 7)20ին, Հանրային շինութեանց նախարարութեան մէջ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՅՑԸ.— Պատերազմի առթիւ հրամանատարներէ ստացուած ճշգրիտ տեղեկութիւններ Պատերազմական նախարարութեան կողմէ արդէն իսկ մամուլին կը զրկուի ժամը ժամուն։ Սակայն և տրնպէս շատ մը թերթերու մէջ բոլորովին շինծու լուրեր կը տեսնուին որոնց տարածումը անպատշաճ է, երկրին պատերազմի մէջ զտնուած պահուն։ Այս առթիւ հեռագրական պաշտօնեաներու հարկ եղած պատուէրները տրուած են։ Կ'ազդարարուի որ լրագիրներն ալ ճշմարտութեան հակառակ լուրեր չհրատարակեն և ասկէ վերջ եթէ գտնուին այնպիսիներ որոնք սխալ հեռագիրներ հրատարակեն առանց հիմնուելու գործակալութեանց և կամ պատերազմին վայրը գտնուած թղթակիցներու տեղեկութեանց, օրինական պատժի պիտի ենթարկուին։

ԻԹԹԻՆԱՏԻ ԳԻՐԻՔԸ.— Իթթիհատական «Թէէմինաթ» իր երեկուան թիւով կը խօսի Գոնեայէն հասած Իթթիհատական զրքի մը վրայ, որուն մէջ հետեւեալները կը կարդացուին Գոնիայի Իթթիհատականներու կողմէ գրուած.—

«Մենք մէկ կողմ քաշուեցանք և մը-տածեցինք թէ Իթթիհա՞տը աւելի լաւ ճամբու մէջ կը հետեւի թէ Իթթիլաֆը.— Իթթիհատի դրքին մէջ սա հիմնական կէտերը տեսանք.— 1. Իսլամ, քրիստոնեայ, ամէն ազգ դպրոցի մէջ մայրենի լեզուէն զատ մէյ մըն ալ Թուրքերէն պիտի կարդացուի և պետութեան պաշտօնական լեզուն Թուրքերէնն է։ Այս լեզուն բոլոր ազգերը իրարու կը կապէ։ 600 տարիէ ի վեր այս լեզուն գործածելիք է։ Մեր միւս հայրենակիցները եթէ ուզեն իրենց լեզուն թող գործածեն, ազատ են։ Բայց պաշտօնատանց, բանակներու և զինուորներու միջեւ անպատճառ Թուրքերէն պիտի խօսին։ 2. Օսմանցիներուն Վէհապետին, Խալիֆային, մեր սիրելի Թագաւոր հօր խօսքը ամէնուն խօսքէն բարձր է։ Այս պետութեան կրօնքը, իսլամութիւնը այսպէս կը հրամայէ։ Անոր սուրը սուր է և ամէն ազգ իր Թագաւորը կը յարգէ։ Գուլիարներն իսկ վերջին խօսքը վեհապետներուն կուտան։ Մենք մեր Թագաւորը ամէկ աւելի պզտիկ չենք կրնար բռնել։ 3. Թուրք, արաբ, ալպանացի, յոյն հայ և վերջապէս ամէն օսմանցի մէկ Թագաւոր պիտի ճանչնան, մէկ օրէնք պիտի ունենան։ Կուսակալները Թագաւորին կողմէ պիտի զրկուին։ Ամէն կուսակալութիւն իր դրամը իր պէտքերուն պիտի գործածէ և գլուխները դարձեալ կառավարութեան և Թագաւորին կապուած պիտի մնան։ Իրենց իրենց՝ օրէնք չպիտի կրնան չենել։ Ասոր հակառակ Իթթիլաֆի մարդիկը իրենց գրքին մէջ սապէս կ'ըսեն.— 1. Թուրք, արաբ, հայ, պուլկար, ուլահ, ինչ ազգէ որ ըլլայ, իր դպրոցներուն մէջ միայն իր լեզուն պիտի կարդացնէ։ 2. Կառավարութեան պաշտօնեաները նախնական դպրոցները մտնալով չպիտի հարցնեն փնտռեն թէ ի՞նչ կը կարդան աղաքները. ազգերու պետերը ուզած բանները պիտի կրնան սովրեցնել տղոց, թէ՝ օսմանցի և թէ օտար ուսուցիչներով։ կառավարութիւնը չպիտի խանութ։ 3. Թաւարին դիրքը արաքուան չափ մեծ ու բարձր չպիտի ըլլայ։ (Խորհրդարանին մէջ, օրինակի համար երեք չորս ազգի երեսփոխանները իրենց շահերունամար սիանան և միւսներէն աւելի շատ թիւ մը կպմելով որոշում մը տան ո և է բանի համար Թագաւորը անոր պիտի հպատակի)։ 4. Կարգ մը նահանգներ իրենք իրենց պիտի կառավարուին։ Իրենք իրենց կուսակալ, պէյ պիտի ընտրեն, օրէնք պիտի չենեն, վերջապէս կրնէին պէս զատ պիտի ըլլան, ասանկ ըլլայ նէ աւելի ազէկ կ'ըլլայ։ Ժողովուրդը հանգիստ կ'ըսէ։ Մենք այսպէս կ'ուզենք»։

Այս տեսակը զրկող Իթթիհատականները կ'ըսեն թէ անա այս բաղդատութիւնը ընելէն սանք որ Իթթիլաֆը երկիրը կործանման կ'առաջնորդէ, որուն արգելք հանդիսանալու համար պէտք է որ Իթթիհատական երեսփոխաններ զրկենք որովհետև եթէ Իթթիլաֆական զրկենք և անոնք մեծամասնութիւն չանին, երկիրը տակն ու վրայ պիտի ընեն և ամբողջ բաղդացուցիչ տարրերուն զատ զատ կատարելապէս չեն հաճարանասխաներ Ֆրանսայի փափաքներուն՝ պիտի կրնան համաձայնութեան իրը հիմ ծառայել, մանաւանդ որ խաղ յանձնաժողովին կազմին ուսումնասիրուած երկրորդական խընդիրները դրեթէ լուծուած են։ Այնուհետեւ պիտի զգաղին նաեւ Թանգէրով։ Կը հաւատուի թէ Կասիա Փրիէթա՝ բազմաթիւ անգամներ ժէֆրէյին հարցուցած է թէ ի՞նչ են Ֆրանսայի դիտաւորութիւնները այդ քաղաքին մասին, բայց Ֆրանսայի դեսպանը իր ստացած հրահանգներուն համաձայն փափաք յայտնած է այս խնդրին վիճաբանութիւնը յետաձգելու։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Ռուսիա այս օրերս Բ. Դրան կարգ մը յայտարարութիւններ պիտի ընէ Թուրքիոյ սահմանագլխին և Ասրզասակարի նահանգներուն մէջ օսմ. զօրաց ներկայութեան խնդիրներուն մասին։ Կ'ըսուի թէ երկու տէրութեանց միջեւ հաճաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ թրքական զօրաց անմիջապէս եւ կանոնաւորմամբ։

ԱՆԳԼԻԱ ԿՐ ՄԻՋԱՄՏԷ.— Արժանահաւատ աղբիւրէ կը տեղեկացուի որ Լոնտոնէն հաւ.ծ մասնաւոր հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Սնգլիա որոշած է իր ազդու միջամտութիւնը ի գործ դնել այն պարագային երբ Իտալիա յարձակում մը գործէ Իզմիրի կամ Տարտանէլի վրայ։

ՌՈՒՍ ՁՕՐԱՑ ՀԱՄԱՄՄԲՈՒՄԸ ԵՒ Մ. ՉԱՐԻՒՕՖ.— «Ժէն Թիւրք»ի Բեռլերսպուրկի թղթակիցը կը տեղեկանայ.— Պատկանեալ շրջանակէն լուր առի որ ռուս զօրաց համախմբումը ամէկ ամիս մը առաջ տեղի պիտի ունենայ եղեր, բայց Մ. Զարիքօֆ յայտարեցուցած է և ճիշտ այս պատճառաւ է որ ես կանչուած է։ Կը հաւատուի թէ ասոր դլխաւոր նպատակն է Ուրմիոյ օսմ. զօրաց պարպումը։ Այս պարագային օգուտ պիտի քաղուի նաեւ սեղանին վրայ դնելու Տարտանէլի բացման խնդիրը։

ՍԱԳԱՀԵՏՏԻՆ ԻՇԽԱՆՆ ԵՒ ՍՕՏԵԱԼ-ԴԷՄՕԿՐԱՏՆԵՐԸ.— «Նոր Աշխարհ» կը ծանուցանէ թէ Սոցեալ-Դէմօկրատ Հնչակեանները լիովին Սապահլիէ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Սապահէտտին իշխանին հետ։

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԵՒ Մ. ՉԱՐԻՒՕՖ.— Այս հինգշաբթի օր Սուլթանը իր ներկայութեան պիտի ընդունի ռուս դեսպան Մ. Զարիքօֆը, որուն պատուանշան մը պիտի նուիրէ։

ՄԻՋԱԳԵՏԻՆ ՈՒՌՈՒՄԱՆ աշխատութեանց նուազուրդը որուն պիտի մասնակցին չորս ընկերութիւններ տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 7)20ին, Հանրային շինութեանց նախարարութեան մէջ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՅՑԸ.— Պատերազմի առթիւ հրամանատարներէ ստացուած ճշգրիտ տեղեկութիւններ Պատերազմական նախարարութեան կողմէ արդէն իսկ մամուլին կը զրկուի ժամը ժամուն։ Սակայն և տրնպէս շատ մը թերթերու մէջ բոլորովին շինծու լուրեր կը տեսնուին որոնց տարածումը անպատշաճ է, երկրին պատերազմի մէջ զտնուած պահուն։ Այս առթիւ հեռագրական պաշտօնեաներու հարկ եղած պատուէրները տրուած են։ Կ'ազդարարուի որ լրագիրներն ալ ճշմարտութեան հակառակ լուրեր չհրատարակեն և ասկէ վերջ եթէ գտնուին այնպիսիներ որոնք սխալ հեռագիրներ հրատարակեն առանց հիմնուելու գործակալութեանց և կամ պատերազմին վայրը գտնուած թղթակիցներու տեղեկութեանց, օրինական պատժի պիտի ենթարկուին։

ԻԹԹԻՆԱՏԻ ԳԻՐԻՔԸ.— Իթթիլաֆական «Թէէմինաթ» իր երեկուան թիւով կը խօսի Գոնեայէն հասած Իթթիհատական զրքի մը վրայ, որուն մէջ հետեւեալները կը կարդացուին Գոնիայի Իթթիհատականներու կողմէ գրուած.—

«Մենք մէկ կողմ քաշուեցանք և մը-տածեցինք թէ Իթթիհա՞տը աւելի լաւ ճամբու մէջ կը հետեւի թէ Իթթիլաֆը.— Իթթիհատի դրքին մէջ սա հիմնական կէտերը տեսանք.— 1. Իսլամ, քրիստոնեայ, ամէն ազգ դպրոցի մէջ մայրենի լեզուէն զատ մէյ մըն ալ Թուրքերէն պիտի կարդացուի և պետութեան պաշտօնական լեզուն Թուրքերէնն է։ Այս լեզուն բոլոր ազգերը իրարու կը կապէ։ 600 տարիէ ի վեր այս լեզուն գործածելիք է։ Մեր միւս հայրենակիցները եթէ ուզեն իրենց լեզուն թող գործածեն, ազատ են։ Բայց պաշտօնատանց, բանակներու և զինուորներու միջեւ անպատճառ Թուրքերէն պիտի խօսին։ 2. Օսմանցիներուն Վէհապետին, Խալիֆային, մեր սիրելի Թագաւոր հօր խօսքը ամէնուն խօսքէն բարձր է։ Այս պետութեան կրօնքը, իսլամութիւնը այսպէս կը հրամայէ։ Անոր սուրը սուր է և ամէն ազգ իր Թագաւորը կը յարգէ։ Գուլիարներն իսկ վերջին խօսքը վեհապետներուն կուտան։ Մենք մեր Թագաւորը ամէկ աւելի պզտիկ չենք կրնար բռնել։ 3. Թուրք, արաբ, ալպանացի, յոյն հայ և վերջապէս ամէն օսմանցի մէկ Թագաւոր պիտի ճանչնան, մէկ օրէնք պիտի ունենան։ Կուսակալները Թագաւորին կողմէ պիտի զրկուին։ Ամէն կուսակալութիւն իր դրամը իր պէտքերուն պիտի գործածէ և գլուխները դարձեալ կառավարութեան և Թագաւորին կապուած պիտի մնան։ Իրենց իրենց՝ օրէնք չպիտի կրնան չենել։ Ասոր հակառակ Իթթիլաֆի մարդիկը իրենց գրքին մէջ սապէս կ'ըսեն.— 1. Թուրք, արաբ, հայ, պուլկար, ուլահ, ինչ ազգէ որ ըլլայ, իր դպրոցներուն մէջ միայն իր լեզուն պիտի կարդացնէ։ 2. Կառավարութեան պաշտօնեաները նախնական դպրոցները մտնալով չպիտի հարցնեն փնտռեն թէ ի՞նչ կը կարդան աղաքները. ազգերու պետերը ուզած բաներնին պիտի կրնան սովրեցնել տղոց, թէ՝ օսմանցի և թէ օտար ուսուցիչներով։ կառավարութիւնը չպիտի խանութ։ 3. Թաւարին դիրքը արաքուան չափ մեծ ու բարձր չպիտի ըլլայ։ (Խորհրդարանին մէջ, օրինակի համար երեք չորս ազգի երեսփոխանները իրենց շահերունամար սիանան և միւսներէն աւելի շատ թիւ մը կպմելով որոշում մը տան ո և է բանի համար Թագաւորը անոր պիտի հպատակի)։ 4. Կարգ մը նահանգներ իրենք իրենց պիտի կառավարուին։ Իրենք իրենց կուսակալ, պէյ պիտի ընտրեն, օրէնք պիտի չենեն, վերջապէս կրնէին պէս զատ պիտի ըլլան, ասանկ ըլլայ նէ աւելի ազէկ կ'ըլլայ։ Ժողովուրդը հանգիստ կ'ըսէ։ Մենք այսպէս կ'ուզենք»։

Այս տեսակը զրկող Իթթիհատականները կ'ըսեն թէ անա այս բաղդատութիւնը ընելէն սանք որ Իթթիլաֆը երկիրը կործանման կ'առաջնորդէ, որուն արգելք հանդիսանալու համար պէտք է որ Իթթիհատական երեսփոխաններ զրկենք որովհետև եթէ Իթթիլաֆական զրկենք և անոնք մեծամասնութիւն չանին, երկիրը տակն ու վրայ պիտի ընեն և ամբողջ բաղդացուցիչ տարրերուն զատ զատ կամաւորելու որոշում պիտի տան։ «Թէէմինաթ» ասոնք գրելով կ'ըսէ թէ Իթթիհատը ի

Մանզում Շէվքէթ փաշա անկրգաւոր նալով Տրիպոլոյ և Ալպանիոյ կացութեան, ըսաւ. — «Եթէ ձեր նաւատորմին եօթին կամ նոյն իսկ տասնին մէկը ունենայինք, այն ատեն կը տեսնէիք մեզի։ Գալով Տարտանէլին անցքին, վստահ եղէք թէ Իտալիոյ նաւատորմի իսկ անբաւական է։ Ալպանիան ապստամբութենէն վերջ, կառավարութիւնը պարտաւորուցաւ ժողովուրդին զէնքերը առնել և սոր շնորհիւ մէկ ստիճան անդորրութիւն կը տիրէ։ Ի մտաց նոր բարենորոգումներ ի գործ պիտի դրուին, որոնց ամէնքն ալ ժամանակի և դրամի կը կարօտին։ Եթէ ատոնք գործադրուին, Ալպանցիք և Մալիսորներ ձեռք ձեռքի տուած պիտի աշխատին հայրենիքին համար։ Գալով բանակին, ինչպէս գիտէք 25-30 տարիէ ի վեր Գերմանիայէն ուսուցիչներ բերած էինք, և սակայն Համիտի օրով ոչ մէկ արդիւնք առաջ եկաւ։ Այժմ ամէն ջանք կ'ընենք զայն կատարելագործելու համար։ Կը հեռեւինք գերման ուղղութեան որ ամէնէն կատարեալագործն է, ինչպէս որ նաւատորմին մասին ալ Անգլիոյ եէմէնի եղերքները իտալական նաւատորմին կողմէ պաշարուած են։ Եթէ Իտալցիք այս կերպով կ'ուզեն բռնադատել մեզ հաշտութեան, կը սխալին։ Որովհետև մեր զինուորները հոն բաւական ատեն կրնան մնալ կատարեալ հանգստաւէտութեամբ։ Իտալցիք այս պաշարումով միայն Եւրոպական շահերը կը վտանգեն։ Մեր հանրային կարծիքը, ինչպէս առաջ, նոյնպէս հիմա Անգլիոյ թեր կանգնած է։ փափաքող եմ որ օր մը հաճայնութիւն մը կնքուի»։

ՀԱՆԻ ԱՏԻԼ ՊԷՅ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՄԻՋ։ — Իսկիւլցէն «Թանի»ի կը գրէ։ — «Նախարարը Բրիզրէնտի մէջ ընդունեց բաղմաթիւ պատգամաւորութիւններ։ Իսկոնները գանգատները կը վերաբերին քանի մը պաշտօնատարներու եւ իրենց զէնքերը վերադարձնելու պահանջումին։ Բրիտանեանները ալ գանգատած են քանի մը պաշտօնատարներու և Ալպանացի հողատէրներուն դէմ։ Նախարարը ամսոյս 15ին Բրէզրէնտէն մեկնեցաւ Լումա երթալու համար, ուրկէ պիտի մեկնի Շքոտրա։ Բրիզրէնտէն մեկնած են նախարարին հետ Լումացի երկու Ալպանցի պետեր՝ իրենց մարդկներով միասին։ Կ'երևի որ նախարարը վճռած հատուցում վճարած է՝ մասամբ՝ այն ծախքերուն համար զոր պատճառած են Սանմանադրութենէն ի վեր կատարուած զինուորական արշաւանքները։

Նոյն թերթին կը հեռագրուի նաև հետեւեալը Հանի Ատիլ պէյի եւ պատգամաւորութեան ուղեւորութեան նկատմամբ։ —«Նախարարական յանձնաժողովը այժմ կը զանուի իր ուղեւորութեան ամէնէն վտանգաւոր գոտիին Լումայի մէջ։ Տիարքոլոյի մօտ յանձնառութենէն մը վերջ, Ալպանցիք ոտուար թիով իջան Տրէն գետը, արգիլելու համար յանձնաժողովը դէպի Շքոտրա ուղղուելու։ Զօրախումբերը ճամբու ներուն վրայ բուռն դադիւմներ ունեցան։ Երկուստեք սպանեալներ եւ վիրաւորեալներ կան։ Լումայի Ալպանացիներէն մէկ քանի պետեր իրենց պաշտպանութեան տակ առին Նախարարը։ Հանի Ատիլ պէյ կ'ուզէր Մանասթիրը երթալ Թիրանայի եւ էլբասանի ճամբով, բայց կառավարութիւնը հրաման ըրաւ անոր չը փոխել իր առջի ծրագիրը, — Շքոտրա, Եանեա, Մանասթիր, — որովհետև փոփոխութիւնը չատ դէշ տպաւորութիւն պիտի ընէր մակեդոնական ժողովուրդներուն վրայ։

ՆԱԿԿԻՆ ՇԷՅԽ-ԻԲ-ԻՍԼԱՄ Մուսա Բեգիմ էֆ. անձնական գործով Պալքէսէրի ճամբով Պալեա մեկնեցաւ։

ՍԱՄՈՍԻ ԻՇԽԱՆԸ. ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ.— Սամոսի իշխան Գօքասի էֆէնտի հեղինհպատակի մը կողմէ արձակուած տորձանակի հարուածով վիրաւորուած և առած վէրքերուն չկրնալով դիմանալ մեռած է։ «Թանին» կ'ըսէ թէ Գօքասի էֆ.ի նման հայրենասէր անձի մը սպանութիւնը երկրին համար մեծ կորուստ մըն է։

ԼՈՒԹՅԻ ՖԻՔՐԻ ՊԷՅԻ ՇԱՀԱՆ ՔՈՒԼՆԵՐԸ.— Խարբերդէն հասած հեռագիր մը կ'ուսէ թէ Լութֆի Ֆիքրի պէյ երկու քուէ առած է երեսփոխանութեան համար երեսփոխան ընտրուած է Թիթիտաղի թեկնածու Սալիմ պէյ։ Լութֆի Ֆիքրի պէյ Զարսանճագի մէջ ալ մէկ քուէ առած էր, ինչպէս իր ծննդավայրին Զմրշկածագի մէջ։

ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Սեւ ծովու էրբէլիի կողմերը ռուս մարսանաւերու ներկայութեան լուրը բոլորովին անհիմն է։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻԿ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԹՈՇԱԿՆԵՐԸ ԲԱՐԶՐԱՑԱԾ.— Պատերազմի տեղեկութեան միջոցին Ափր. Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի մէջ պատերազմող զինուորներուն մէկ քառորդ ամսական, Գալ-Ադասի և հարիւրապետներուն 300ական և միւս շաղիներուն 250ական դրուշ աւելի պիտի տրուի։ Այս օրէնքը կայս. Իրատէվառ ժամանակ գործադրութեան պիտի դրուի մինչեւ Հորդարանին վաւերացումը։

ՏՕԲԹ. ՐԻԶԱ ԹԷՎՖԻՔ ՊԷՅԻ ԾԵՆՈՒԻԼԸ.— Տօքթ. Ռիզա Թէվֆիք պէյի Դիւմիւլճինէի մէջ ծեծուիլը երկէ գրած էինք։ «Թէրճէման» այս առթիւ մանաւոր քննութիւն մը կատարած է, և իր քննութեան արդիւնքը նոյնութեամբ կը հրատարակենք.— Խարբէրդի նախկին երեսփոխան Տօքթ. Ռիզա Թէվֆիք պէյ «Ռումելիի» պանդոկին մէջ այցելել գացած են արիւմանտրիթի մը և մէկ քանի յոյներ՝ որոնց դէմ 10-15 հոգի յարձակում գործած են։ Ինչ իրողութիւնը «Թէրճէման» կ'աւելցնէ որ «Ինչ պարագայի տակ, և ինչ ձեւով ալ եղած ըլլայ, ցաւալի է։ Ոչ ոք կը փափաքէր որ ասանկ բան մը տեղի ունենայ։

*** «Թանին» իր երեկուան թիւով ոչինչ գրած էր այս մասին և ծեծուելն լուրն ալ չէր հաստատած։

ՊԷՕՅԻՒՐՏԷՐԻՆ ՆԱԻԱՄԱՏՈՅԾԸ.— Շերքէթի փաշա-ղեմիթիւնը Պէօյիւքտէրէի մէջ խիստ մեծ և չքեղ կայարան մը պիտի կառուցանէ։ Ասկէ վերջը չինուելիք կայարանները սոնոր ձեւին վրայ հիմնուած պիտի ըլլան։

ԻԹԻԼԱՑԻ ԵՒ ՍԱՊԱՀԷՏՏԻՆ ԻՇԽԱՆ.— «Բիւօստոս»ի բաներին նայելով՝ Իթիլացի կուսակցութիւնը իր նախագահութիւնը առաջարկած է իշխան Սապահէտտինի։ Իշխանը յայտարարած է որ կարգ մը պայմաններով միայն կընդունի նախագահութիւնը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ նախարար Մանզում Շէվքէթ փաշա նախընթաց օր աւստրիական դեսպանատունը երթալով Մարքիզ Բալլավիչինիին այցելութիւն տուած է և մէկ ժամու չափ տեսակցութիւն մը ունեցած է։ Տեղական օտար թերթերուն գրածին նայելով՝ խօսակցութիւնը դարձած է Պալքանեան գործերուն ներկայ վիճակին և հաշտութիւն կնքելու համար տէրութեանց միջեւ կատարուող բանակցութեանց վրայ։ Մանզում Շէվքէթ փաշա՝ շաբաթ օր այցելած է նաեւ ռուսական նախորդ դեսպան Զարիքօֆի և Ֆրանսական դեսպան Պոնիսաի։

*** Աւստրիական դեսպան Մարքիզ Բալլավիչինի շաբաթ օր այցելած է արտաքին գործոց նախարար Ասքէ պէյի, որուն հետ երկու ժամու չափ տեսակցութիւն մը ունեցած է։ «Սապահ»ի ստացած տեղեկութեանց նայելով՝ ներկայ իրավիճակներուն և մասնաւորապէս Պալքանեան գործերուն վիճակին վրայ գաղափարներու փոխանակութիւն մը տեղի ունեցած է։ Նաեւ խորհրդակցած են Պօսնա-Հէրսէքի սահմանադրութիւնը ճշդելու նպատակով նախապէս կազմուած յանձնաժողովի աշխատութեանց մասին։

ԹՈՒՐՔԵԻՐՈՒՍԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ռուսական նախորդ դեսպան Զարիքօֆ՝ որ յառաջիկայ շաբաթու մէջ պիտի մեկնի մայրաքաղաքէն՝ շաբաթ իրիկուն արաքին գործոց պաշտօնատունը երթալով տեսակցութիւն մը ունեցած է Ասքէ պէյի հետ։ «Սապահ», կ'իմանայ թէ Պ. Զարիքօֆի տեղեկութիւններ հաղորդած է Բեթերսպուրգէ ստացած հրահանգներուն մասին Կովկասի սահմանապուխին վրայ ռուսական զօրքերուն համախմբումին առթիւ։ Ապահովութիւններ տուած է թէ այս համախմբումը Թուրքիոյ դէմ իր թշնամական չրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ ռահանապուխին վրայ ռուսական զօրքերու աւելումները ուրիշ նպատակ մը ունին, ռուսական կառավարութիւնը զօրքեր ուղարկած ատեն ռուս գաղթականներ կը հաստատէ Կովկասի մէջ ռուս տարրը զօրացնելու համար իբրեւ բնակիչներուն բաղադրամասը։

ԲՕԼԷՐԱՆ ԱՏԱՆԱՑԻ ՄԷՋ

Ատանայի մէջ Մարտ 7էն մինչեւ հիմա քսէրայէ եոթը սնձեր վարակուած են որոնց ամէնքն ալ կը գտնուին։

ՆԱԽԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ ԲՕԼԷՐԱՑԻ ԴԷՄ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Ատողջապահական ժողովրայմէնէն ձեռք առած է բոլոր նպգուչական միջոցները որոնք անհրաժեշտ են։ քսէրայի առաջքը առնելու համար։ Ժողովը ձեռնարկած է այս միջոցներուն, նկատի ունենալով որ մեծ հաւանականութիւն կայ քսէրային վերեւումին Վոսփորի ափերուն վրայ։ Այս մասին հարկ եղած «էթիվ»ները, «բիւլէրիզատիէօ»ները, — եթէ երբէք կան մայրաքաղաքիս մէջ — պատրաստելու հրահանգ տրուեցաւ։ Հակառակ պարագային, յանձնարարուեցաւ խմցնել պէտք եղած քանակը, բերել տալու համար Եւրոպայէն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՈՅՑՈՒՄ ՓԱՓԱԳԻՇՏՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Ամէն տեսակ զէնքերու փոփոխներուն չինութիւնը և վաճառումը միայն պատերազմական նախարարութեան ռազմամթերքի պահեստատեղեաց մէջէն կը պատկանի, պատուհասեալ՝ բաց ի որսորդութեան յատուկ փամփուշտներէ՝ ամէն տեսակ պարագ և լեցուն զէնքերու ներածումը արգիլուած է, և խանութներու մէջ գտնուած փամփուշտի ծրարներուն վրայ՝ որոշեալ պայմանաժամուն մէջ՝ որոշուած է պիտակ դնել ռազմամթերքի չինութեանց վաճառումի մթերանոցը դիմելով, ինչպէս որ նախապէս ծանուցումով մը յայտարարուած էր։ Բէլոզէրի փամփուշտները՝ ընդհանրապէս մեծ ու փոքր չափով բէվոլվէրներու համար կարելի ըլլալով գործածել դժուար է իրարմէ ճշդիւ զանազանել։ 15 սանթիմէդրէ վար բէվոլվէրներու յատուկ փամփուշտները՝ ուստի՝ որոշուած է այսուհետեւ արգիլել պատերազմական նախարարութեան ռազմամթերքի չինութեանց (շ. 1) վաճառանիւթ չի կրող լեցուն փամփուշտներուն և պարագ փամփուշտներուն մեծաղեայ ամաններու։ Վաճառականներու ձեռքը գտնուած փամփուշտներուն վրայ պիտակ դնելու պայմանաժամը երկու ամիս եւս երկարաձգուած է, նոյնպէս նախարարաց խորհրդոյ որոշումով՝ ի նիսան ունենալով վաճառականներու կողմէ արտասպրուած փամփուշտներու մաքրատան մէջ կամ ճամբան գտնուելը ծանուցման թուականէն սկսելով՝ պարագ ամաններ բաղկանալ Գոլոսոյ նոմանական դատարանի ընդհանուր դատախազ Սաուրէատին պէյէ, ոստիկանութեան ընդհանուր տնօրէնութեան վարչական բաժնին տեսուչ Նիհատ էֆ.է, ոստիկան գինուորներու հրամանատար Իսմայիլ Հապպը և Գոլոսոյ կուսակալութեան վարչական խորհուրդին առաջին քարտուղար Դուսէյիթ էֆէնտի, և կեդրոնական տնօրէն Ֆէյզի պէյէ դարձեալ դիմուած և խորհրդակցութիւններ կատարած է կեդրոնական բանակին պաշտօնատարներուն և պատասխանատուներուն պարտականութեանց մասին։

Անաւասիկ այդ գիրը։ —

9)22 Մարտ, 1912

Գերս. Տէր,

Մեր կոթողիկէ կղերին կ'արգելունք ներկայ գտնուիլ որ և է աշխարհականաց զս ժարումներու որոնք կրնան տեղի ունենալ ծանօթ ազգային ցաւալի դէպքերու բերմամբ։

Եւ սիրոյ հաւատարիմ եմք

Գերս. Տեառն Աղօթարար

Ի դիմաց՝ Ամեն. և Գերերջ Հ. Գ. Տ.

Յովսէփ Արք. Յոհաննան

Ս.Խ. — Մեկնութիւնները աւելորդ են։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

Շաբաթ գիշեր Իսմիրն Ֆրանսէզի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Հայ Հրատարակչական Ընկերութեան առաջին երեկոյթը։ Սրահը որ կիսովին պարապ կը մնար, ենթադրել կուտար թէ կարգադիր Մամանատութիւնն ջանքերը պէտք եղածին պէս չէին արդիւնաւորուած, ինչ որ կը հաստատէ նաև սա պարագան որ միայէ 80 ոսկի գոյացած է իբր զուտ հասոյթ։ Անտարակոյս սոյն հրատարակչական ընկերութեան մը անունով սարքուած հանդէսէ մը գոյացած այս պզտիկ գումարը մխիթարական չէ և բացայայտորէն կը ցուցնէ թէ Թրքահայ ժողովուրդը պէտք եղածին չափ հաշտ չէ տակաւին գաղափարին հետ։

Ընդհանուր դժգոհութեան տեղի տուաւ յայտագրին բովանդակութեան առաջին մասը, ուր հայ մտքի զարգացման, աղնուացման, բարձրացուցման ի նպաստ արուած երեկոյթի մը մէջ ի բեմ կը հանուէր թուրքերէն ներկայացում մը, որ իր տեղը կրնար ունենալ ամէն տեղ, բացի հրատարակչական ընկերութեան մը յայտագրէն։ Դիտելի էր նաև որ Հայ մտքի արդիւնք եղող ոչինչ կար այդ երեկոյթին մէջ, և եթէ Տիկին Թէշէկեանի խումբը իր «Սափփոյ»ով չվար, պահ մը հայ բարբառը հնչեցնել, պիտի կարծուէր թէ մի-ջազգային բարեգործական հանդիսավայր մը կը գտնուէինք։

Սակայն ամենէն հաճելի պէսպիսութիւնն էին երեկոյթին, որուն բեւեռը կը կազմէր Զէքի պէյ, իր ասանդին զմայլելի վերացումներուն մէջ։

Կը մաղթենք որ Հրատարակչականին երկարդ հանդէսը աւելի յաջող անձերէ թէ՛ նիւթապէս եւ թէ բարոյապէս։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՆԱԳՈՒԹԵԱՆՑ ԵՐԿՐՈՐԴ ՓՈՒԼԸ

ԲԱՐԻԶ, 23 Մարտ. — «Ագէէժայնէ Զայֆունկ» կը հրատարակէ հետեւեալ գեղեցիկ. «Իտալական կառավարութեան տէրութեանց ուղղած պատասխան — յիշատակագիրը վերջնական չէ։ Նոր մեկնիչ մը կը կազմէ Իտալիոյ եւ տէրութեանց միջև բանակցութեանց համար։ Հիմա բանակցութիւններ բացուած են հինգ դեսպաններու միջև կառարելիք դիմումներու մասին։ Կը յայտնուի որ դեսպանները պիտի համաձայնին իտալական կառավարութեան մօտ նոր դիմումներ ընելու համար։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.

ԲԱՐԻԶ, 23 մարտ.— «Բէյ» կը հաստատէ թէ Իտալիոյ թագաւորը այցելութիւն պիտի տայ նաև Մայիսի վերջը կամ Ապրիլի սկիզբը։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԿՐԵՏԷ

ԲԱՐԻԶ, 23 Մարտ. — Հռոմէն կը հեռագրուի թէ Իտալիա թէև պատերազմի մէջ է Թուրքիոյ հետ՝ սակայն իր կրէտէի պաշտպան տէրութիւն պիտի ընդունի միւս տէրութեանց ձեռք առնելիք միջոցներուն արգիլելու համար կրետացի երեսփոխաններուն Աթէնքի երեսփ. ժողով գալիսը։

ԱԹԷՆՔ, 24 Մարտ. — Կրետական խնդիրը նորէն սուր փուլի մէջ մտաւ։ Մեծ Տէրութեանց պատկանող եօթն պատերազմական նաւեր Սուտայի ծովախորշին մէջ կը գտնուին, զաղանի հրամաններ ունենալով։ Զը գիտցուիր թէ կրետացիները պիտի յանդգնին՝ հակառակ ասոր Ցունատոսի Երես. ժողովը զբաղուելու համար երեսփոխաններու ընտրութեան ձեռնարկել։ Հիւպատոսները վաղը ծանուցագիր մը պիտի յանձնեն կրետական առժամեայ կառավարութեան։ Հակառակ միտքերու մէջ տիրող բուռն դրդռութեան՝ անպորրութիւն կը տիրէ Կրէտէի մէջ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Միացեալ	Օսմ. Ռ.	96·18·
Ամէնէն բարձր դին	»	96·23·
Ամէնէն վար դին	»	96·06·
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆրանք	200 75
Ամէնէն բարձր դին	»	200 75
Ամէնէն վար դին	»	199 75

ՀԵԹԱՑԻ ԴՐԱՄՈՑ

Անդ. ոսկի	Դրուշ	110·04·
20 ֆրանքնոց	»	87·10·
Մէճիտիյէ	»	107·26·

Մօտ օրէն

ՀՐԱՊԱՐԱԿ Կ'ԵԼԱԷ

Յովհ. Պողոսեանի (Յի-Պէ) սիրուն և յուզիչ մէկ վիպակը, Երուխանի յառաջաբանով։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐՈՒ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ ՔՈՒԷՏՈՒՓԷՆ ՎՐԱՅ

ՍՊԱՆԵԱԼՆԵՐ ԵՒ ՎԻՐԱՒՈՐԵԱԼՆԵՐ

Էսկի շէհրի մէջ, ընարութեանց առթիւ ընդդիմադիրներէն շատեր, չափազանց զրգռուելով յարձակած են քուէտուփին վրայ և կոտրած են զայն։ Անագին տակնուվրայութիւն մը առաջ եկած է։ Ժողովուրդը յուզման մատնուած է, Ոստիկան-զինուորները անմիջապէս դէպքին վայրը փութալով, յաջողած են վերջ տալ խառնաշփոթութեանց և հանդարտեցուցած են ամբոխը։ Այս առթիւ տեղի ունեցած ժողովուրդական բաղխումի մը մէջ սպանեալներ և վիրաւորեալներ պատահած են որոնց մասին ստոյգ տեղեկութիւն մը առնուած չէ տակաւին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԳՈՐԱՅԻ Է.Ֆ.Ի ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Սամոսէ Բ. Դրան ուղղուած պաշտօնական հեռագիր մը կը հաստատէ թէ Մարտ 9ի գիշերը- Եւրոպական ժամը 6ուկէսին, կառավարչատունը դարձած միջոցին Գոբասի էֆ. յարձակում կրած է անծանօթ անձէ մը։ Զարտղրծը ատրճանակի հինգ հարուածներ տրձակած է անոր վրայ, որոնցմէ երեք կապար հանդիպած է իշխանին որ վիրաւորուած է։ Պէտք եղած դարմանները տրուելու համար անմիջապէս բժիշկներ կանչուած են։ Իշխանը հետեւեալ օրը, ցերեկէն վերջ ստացած վէրքերուն հետեւանքով մեռած է։

Ոճրագործը հելլէնահպատակ Սթաւրոս Բարիտոր անուն անձ մըն է որ ձերբակալուած է վերջապէս։

Գոմբասի էֆէնտի կրէտացի է։ Տասը տարի չափ Պեռական խորհրդոյ անդամակցութիւնը վարեց և անկէ առաջ Կրէտէի մէջթուղթի եղաւ։ Բազում տարիներէ ի վեր Սամոսի իշխանութիւնը կը վարէր։ Միայն ծառայութիւններ մատուցած է հայրենիքին և կառավարութիւնն ալ զինքը վարձատրած է։

*** Օսմ. գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ Աթինացի մը զաղտնով վիրաւորեց զայն որ քիչ յետոյ մեռաւ։ Սամոսի մէջ յուզումը սաստիկ է։

*** Գոբասի էֆէնտի սպանուած է եւ կնոջեցիէն զուրս եկեալէն վերջ։ Ոճրագործը անմիջապէս փախած է Թէեւ բայց Վաթիի մէջ ձերբակալուելով Ախդարութեան յանձնուած է։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՐԴՀՈՅ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Նախարարաց խորհուրդի երէկի նիստին մէջ կարգացուեցաւ Սամոսի իշխան Գոբասի էֆէնտիի սպանութեան առթիւ եղած պաշտօնական հեռագիրը։ Այս սպանութեան առթիւ Սամոսի մէջ ոչ է խառնաշփոթութեան առաջքը առնելու համար հարկ եղած միջոցներուն վրայ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան և խորհուրդը որոշեց հանդուցեալ իշխանին ընտանիքին ցաւակցութիւն յայտնել։

Մինչև որ նոր իշխան մը ընտրուի՝ նախարարաց խորհուրդը որոշեց որ տեղւոյն Վարչական ժողովի նախագահը որ միւնոյն ատեն թրքերէնի թղթակցութեանց դիւանապետն է փոխանորդաբար վարէ առժամապէս Սամոսի իշխանութիւնը։

ՀՐԴԵՀ

Երէկ գիշեր՝ ժամը 11 ուկէսին (Ը. ե Պաղեստինի թաթարիներէ թաղին մէջ հրդեհ ծագեցաւ։ Հակառակ նոր թաղին տուներուն փայտէն և խարխուլ ըլլալուն՝ հասած անմիջական օգնութեան շնորհիւ՝ հրդեհին ծաւալումին առաջքը առնուեցաւ։ Այս առթիւ նշանակելի էր հրշէջ զօրքերուն արագ ժամանումը հրդեհին վրայ։

ԳՏՆՈՒԱՆ ՄՈՒՐՀԱԿ

Գոլիս, Բարմակ Գաբու, Զաթալ խան աշխատող կօչկակարնօգուտցի Տիգրան աղան 110 դրուշ արժէք ունեցող մուրհակ մը գտած ըլլալով, դիմած է խմբագրութեանս, խնդրելով անոր հրատարակութիւնը և յայտնելով որ պատրաստ է յանձնելու սոյն արժէքաւոր թուղթը իր տերոջ։

Շնորհաւորելի է արդարեւ այս երիտասարդին պարկեշտութիւնը։

ԷԷՆԻՋԷՐԻ ՀԱՍԱՆ

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆՐ

ԶՈՐՐՈՐԴ ԷՋԻՆ ՄԷՋ

Պատմական և հետաքրքրաշարժ

Պատմած՝ Ֆրանսական Ակադէմիաէն

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 23 մարտ. — Հրապարակը թեթեւօրէն լաւագոյն է, բայց ռուսական արժեթուղթերու բուռն անկումը կը շարունակէ նպաստաւոր տպաւորութիւն մը առաջ բերել։ Ֆրանսական ռանթ՝ առանց փոփոխութեան՝ 93,87, դրամատուներու բաժնեթուղթերը՝ հանդարտ։ Օսմանեան արժեթուղթերը, որոնք մանաւորապէս ազդուած էին նախընթացներէ՝ զգալի կերպով կը բարձրանան։ «Միացեալը» փակուածը 89,12։ Թուրք պարզեւաւոր թուղթերը 202,75։ Որոնք Օթոման 682։ Արեւելեան արժեթուղթեր՝ առանց փոփոխութեան։

ՄԱՐՏ 23

Ֆրանս. Ռանդ	93·85	ֆր.
Օսմ. Բոնսոլիա բց.	89·07	»
» »	89·12	
Ռում երկաթուղի	202·75	»
Թարա Այտըն	682·—	»
Թրանսվալ	378·50	»

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՄԵՐԱՇԽԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

ԱՊՍԱՐԴԻՒՆ ԺԱՄԱՐԸ

ՍՕՖԻԱԼ ՏԷՄՕԿՐԱՏՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ԱԹՈՌԻ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Հակառակ անոր որ ուրբաթ գիշեր յոյս կար որ Համերաշխութեան Ժողովը կը հասնէ ձայնի վերջապէս, գարձեալ երէկ ցերեկ տեսնուեցաւ որ այդ բոլորը զուր ջանք եւ անօգուտ վատնում են եղեր։

Նիստին բացման համար ժամ որոշուած էր կէս օրէն երկու ժամ վերջը, եւ սակայն կարելի տեսնուեցաւ որ այդ բոլորը զուր ջանք եւ անօգուտ վատնում են եղեր։

Նիստին բացման համար ժամ որոշուած էր կէս օրէն երկու ժամ վերջը, եւ սակայն կարելի տեսնուեցաւ որ այդ բոլորը զուր ջանք եւ անօգուտ վատնում են եղեր։

Հակառակ անոր որ ուրբաթ գիշեր յոյս կար որ Համերաշխութեան Ժողովը կը հասնէ ձայնի վերջապէս, գարձեալ երէկ ցերեկ տեսնուեցաւ որ այդ բոլորը զուր ջանք եւ անօգուտ վատնում են եղեր։

Սակայն Իսմաան էֆ. միշտ մերժեց այս տեսակէտը և ինչպէս երեւաց, վերջապէս կեդրոն և ռամկավարութիւն ամէն բանէ առաջ կ'ուզեն որ իրենց սրբուելիք աթոռներու թիւը ճշդուի և եթէ ոչ և կուսակցութեան ալ գլխին անպայման և միայն աթոռներու վրայ պիտի սակարկեն։

Գարաան էֆ. կ'ուզէր ցաւ յայտնել որ Ժողովը զարձեալ եղակացութեան մը չկրնար յանգիլ։

Իսմաան էֆ. առաջարկեց —մի՛չտ անպաշտօն կերպով— որ այս խօսակցութիւնները մէն մի անձ իր պատկանած խմբակցութեան յայտնէ և նոր ժողովի մը մէջ, որուն օրն ու ժամը իրենց կողմէ պիտի յայտարարուի, վերջնական կերպով ճշդուի ամէն ինչ։

Ս. Դ. Հնչ. ներկայացուցիչը յայտարարելով որ իրենք այլեւս գործ չունին այս ժողովին մէջ, ճշդած ըլլալով իրենց դիրքը մեկնեցաւ։

Զէզոք երեսփոխաններուն և իրենց ուղղուած հարցումներուն պատասխանելով յայտարարեցին թէ՝ իրենց կարծիքն է միանալ Իթթիհատի և այժ տալ անոր, քանի որ Հայուն միայն օգտակար ո դին այդ է։

Հայ-Բողոքակ.ները միշտ անորոշ կը մնային և նոյն իսկ Գր. Շահպազ կ'ըսեր թէ՝ բան իրեն լաւագոյն է որ պատասխանը Հայերուն կամքին ձգի ի այս կամ այն բանթին ի նպաստ քաւէարկելը։

Եւ ժամը 4ին ժողովը առանց բացուելու, գոցուեցաւ։

*** Ստոյգ աղբիւրէ կը լսենք թէ՝ Համերաշխական ժողովին ներկայ գտնուող Բողոքական պատուիրակները՝ պաշտօնական ո և է հանգամանք չունին. այսինքն իրողութիւնը սա է որ այդ ներկայացուցիչներուն պաշտօնական ժողովի անդամներէն մին։

*** Ցակոբ էֆ. Իսմաան չաթաթ իրիկուն կը յայտարարեր թէ՝ միւս օրը պիտի երթայ ժողովին որոշ և մեկին հրանգներով։ Արդ, ի՞նչ անցաւ զարձաւ 24 ժամուան մէջ, որ՝ իր ընկերները չեկան և միայն ներկայացան անորոշ հանգամանքով։ Գազանի՛ք։

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԲԱՆԱԼԹԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

Գոլոսոյ զանազան թաղերէ երկուեր յանախուն բաղմութիւն մը երէկ առաւօտէն մինչև երեկոյ գլուած էր Բանկալթիի գերեզմանատունը, ուր, կանխաւ ծանուցուածին համաձայն, կէս օրէ վերջ ժամը 2 ուկէսին տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր հոգեհանգիստը նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք-Հօր։ Մեռելական զանգակները կը հնչէին ընդհատ ընդհատ որոշեալ ժամուն և եկեղեցական պատկառելի թափորը որ կաղ՝ ուած էր բաղմաթիւ դպիրներէ, գպրապետներէ քահանաներէ վարդապետներէ և եպիսկոպոսներէ — որոնց գլուխը կը գտնուէր Արշարունի Սրբազան, — հաղիւ կրնար իր ճամբան շարունակել եկեղեցւոյ դռնէն մինչև Հոգեւոր Տիրոջ դամբարանը, այնքան խիտ էր բաղմութիւնը և այնքան հոծ։ Թափորին առջեւէն կ'երթային բարապաններ որոնք չատ դժուարութեամբ կրնային ճամբայ բանալ։

Եկեղեցական արարողութիւնները տեղի ունեցան խիստ նեղդաշնակութեամբ ատենաւորտումէն վերջ ներկայ եկեղեցականներն ու դպիրները պատուասիրուեցան զովացուցիչներով։

Երէկի հանդիսութեանց ներկայ էին Ց. Տ. Երէցեան, Դիմաքսեան, Ցէրունեան և Յովհաննէսեան Սրբազանները, Երուսաղէմի Պատր. փոխանորդը, Ամերիկայի առաջնորդը ևն ևն։

ԹԷՐՋԵԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՈՒՅՐՈՒԼԹՈՒՆ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ ԿՂԵՐԸ Կ'ԱՐԳԻԼՈՒԻ

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԱՆԱՑԵԼՈՒ

ՆՈՐ ԴԱՒ ՄԸ

Հայ-Հաւատեակցաց Ազգ. Ժողովը չաթաթ իրիկուն իսկ դարձեալ նիստ մը գումարեց Բերա՝ Մխիթարեանց քլիւպին մէջ։ Այդ նիստը բաւական աղմկալից եղաւ, քանի որ երեսփոխաններէ ոմանք չէին ուզեր սպասել Հռովմէն գալիք պատասխաններուն և ոմանք ալ երկու չարեաց փոքրագոյնը ընտրելու համար կ'առաջարկէին քանի մը օր եւս սպասել։ Վերջապէս ժողովը որոշեց որ Պուլուլթիւն ընթերցուելը յետաձգելու համար հարկ եղած գիմումները կատարուին և գտնէ մինչեւ յառաջիկայ կիրակի սպասեն Հռովմէն գալիք պատասխանին։

Թէրզեան և իր ալքանակները որոնք վերջնականապէս համոզուած են թէ՝ այլեւս ամէն ինչ վերջացած է և եթէ Թէրզեան դուրս չելլէ Պատրիարքարանէն՝ բանի ուժով դուրս պիտի հանուի, սկսած են նոր էնթրիկներ, նոր դաւեր նիւթել։

Այսպէս Թէրզեանի անունով Ռոքսանան եպս. հետեւեալ գիրը գրկած է Հայ կաթոլիկ կղերին, որ ուրիշ բան չէ բայց եթէ սպառնագիր։

Մենք ձեռք ձգած ըլլալով այդ նամակներէն մէկը, զայն կը հրատարակենք՝ գաղտիքը մը տալու համար՝ Թէրզեանին և արքանեակներուն սարքած դաւերուն մասին։

ԱՌԱՒՕՏԻ ԹԵՐԹԸՆԹԻ

Գերս. Տէր,

Մեր կոթողիկէ կղերին կ'արգելունք ներկայ գտնուիլ որ և է աշխարհականաց զս ժարումներու որոնք կրնան տեղի ունենալ ծանօթ ազգային ցաւալի դէպքերու բերմամբ։

Եւ սիրոյ հաւատարիմ եմք

Գերս. Տեառն Աղօթարար

Ի դիմաց՝ Ամեն. և Գերերջ Հ. Գ. Տ.

Յովսէփ Արք. Յոհաննան

Ս.Խ. — Մեկնութիւնները աւելորդ են։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

ԼԷՕՆ ԳԱՇՈՒՆ

ԵԷՆԻՋԷՐԻ ՀԱՍԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ա.

«ՏԻՎԵՐԻՄԷ»Ի ՕՐԻՆՔԸ

Ես ծնած եմ այն երկիրը՝ զոր Ցիբէնկները Ալպանիա կը կոչեն և որուն մինչ Շքիպներու երկիր անունը կուտանք Շքիբներու ազգը, ամբողջ աշխարհի մէջ նշանաւոր, — որովհետև Աղեքսանդրը և Արիստոտը ծնած է, — երկու ցեղերու կը բաժնուի Կէկերու և Թօսքներու։ Ես Էլպասանի մէջ ծնած ըլլալով՝ Թօսք մըն եմ, վասն զի ինչ որ ալ ըսեն Կէկերը, Էլպասանը կատարեալ Թօսքայի երկիր մըն է։ Առաջի կարգ անցած է ըսելը։ «Կ. Պոլսոյ Թուրք, Էլպասանի Ալպանցի.» Նաև յայտնելու համար թէ վաճառական մը սուտ չի խօսիր, յաճախորդէն աւելի դին չպահանջեր, կ'ըսեն. «Էլպասանի տա-

կարկութիւն։»

Մեր Էլպասանի Թօսքաները ճշմարիտ Ալպանցիներ են, ստելու կամ խաբելու անկարող, և զուտ Շքիբի լեզուն կը խօսին։

Շքիբները Օսմանի ընտանիքին Սուլթաններուն դէմ կռուած են միւս ցեղերէն աւելի արժանաւորապէս և հասատամտութեամբ. վասն զի Սերպերը, Պուլկարները, Վալաքները, Յոյները, Պոշնաքները չատոնց ի վեր ընկճուած էին Փաշաներէն, երբ Կէկերն ու Թօսքաները կը կռուէին տակտիկ։

Այսպէս, ժորժ Դասթրիօթ և Իսկէնդարպէկ պէյի յիշատակները չպիտի կորսուին աշխարհիս մէջ։

Աչխարհակալ Փաշիչանները մեծ յարգանք ունեցան հանդէպ Ալպանացիներուն՝ որոնք քաջութեամբ դէմ դրեր էին իրենց, և ուզեցին զանոնք իրենց կայսրութեան մէջ առնել աւելի իբր հուատարիմ բարեկամներ քան թէ յաղթահարուած ժողովուրդ։

Սուլթան Մէհմէտ Ֆաթիհի օրով, մերիններէն շատերը երկիրը ձգելով՝ Իտալիա հաստատուեցան. սակայն մեծ մասը լեռը մնաց, և փաշիչանները յարեցան. ոմանք Մուհամմէտ մարգարէին կրօնքը ընդունեցին, ուրիշներ ալ հաւատարիմ մնացին հռովմէական կաթոլիկ կրօնքին, ինչպէս մնացեր էին ամէն ատեն, հաստատակ հերձուածող ու հերետիկոս Յոյներու ու Սերպերու հալածանքին և ատելութեան։

Սուլթան Ֆաթիհ, անոնց մեծ և նշանակելի առանձնաշնորհումներ պարգեւեց, իրենց թողուց իրենց հողատէրերն ու հողերը և անոնց եպիսկոպոսներուն իր մասնաւոր բարեացակամութիւնը շնորհեց։

Իմ ընտանիքս անոնցմէ եղաւ, որոնք հաւատարիմ մնացին կաթոլիկ կրօնքին։

Իմ հայրս պէյութեան ատենն ունէր. քարաշէն տուն մը ունէր, աչտարակներով եւայլն, քաղաքէն դուրսը ժամու մը չափ հեռաւորութեամբ. չորս հաւիներ իրեն համար կը պահէին երեք հարիւր այծերէ բաղկացած հօտ մը, և ախոռին մէջ հինգ ձի կը պահէր։ Իր անունը Թրանք Սիրիօ էր, և հս Եուրկի անունով մկրտուեցայ։ Հայրս կ'ուզէր որ իր տունն ու ինչքերը եղբօրս տայ երկիրը մնալու համար և զայն ազատանցնէ իմ Բէմօ քրօջս հետ և զիս ալ վարդապետ ընէ։

Եղբայրս Իտալիա մնաց, կնսար Ցիէկոզի հրոսախումբին դրօշակիրը ըլլալուն։ Քոյրս Իպմիրի, Այտընի, Մանիսայի կառավարիչ Մուրատ փաշայի հարէմին մէջ կը գտնուի, և ես կը կոչուիմ Հասան աղա, եէնիչէրիներու տասնրիններորդ դասին նախկին չորպաճի, Բէլթեպայի իմ տունս քաշուած Հալէպի մէջ, ուր կը բընակիմ Ղակատաքի՛ր, այսպէս դրուած է եղեր։

Կը յիշեմ հօրս տունը, ինչպէս որ էր, իմ մանկութեանս ժամանակ, երբ զայն Թողուցի ա՛լ երբեք չվերադառնալու համար։ Քաղքին տիրապետող բարձրութեան վրայ չինուած էր ան, վերի կողմը որթատունկերուն՝ որոնք կը ծածկեն զառիվարները և Շքուժպի աչ ափունքը։

Ներքնուղին, քառանկիւն աշտարակին յատակը, բնակութեան յատկացուած ըլլալով՝ շեղանկիւն սալաքարերով սալարկուած և կիրով ապուցուած էր. չոր քարերէ չինուած պատով մը շրջապատուած բակ մը զայն կը բաժնէր ախոռներէն և գոմերէն, որոնք հողին վրայ չինուած փայտէ չէնքեր էին, ուր կը բնակէին մեր հովիւներն ու ծառաները։ Աշտարակին ներսն կար ուրիշ բակ մըն ալ. նաև հոր, բանջարանոց մը ևս լոկ յդկուած քարերով չինուած եէնիզեցւոյ գաւթ մը, որ երկաթեզէններով զարդարուած երկու փայտէ դուռներով կը զոցուէր. ատիկա գուռն էր։

Հասարակ ժողովուրդէն հղող մարդերը գոմերու դուռնէն կը մտնէին։ Աշտարակին վարի սրահը մտանին վրայ չինուած էր. կը պարունակէր հոր մը և բաժանումներ, արքատն ու հունձքը սեղմուորելու համար. անոր պատերը ղէնքերով ծակծկած էին և ցած ու լայն դուռները երկաթէ խոշոր գամերով զարդարուած։

Երկու փայտէ սանդուխներ առաջին յարկը կը բարձրացնէին, ուրկէ ուրիշ սանդուխով մը, սեղաւոր պատշգամը կ'ելլուէր։ Վերէն, տեսարանը կը տարածուէր մօրուս Ջուրերով Շքումպի հովտին՝ Էլպասանի քաղքին վրայ, անոր ցած, բրգաձեւ կարմիր երդիքներով ճերմակ մինարէներով և Էվլիպարեայ զմբէթներով երեք մզկիթներով, ութանկիւն աշտարակով եկեղեցիին վրայ, որուն գմբեթակատէր խորանակած էին Թուրքերը. մէջտեղը, դէպի արեւմուտք, կը տեսնուէին զարիի արտերը. ձորին խորունկը, կը տեսնուէին գախներ, մացառներ բլրակներուն վրայ. հոտեր, սրթատունկեր, և ա՛լ աւելի վերը արօտավայրուն կանանչ զարմարներ. հիսոմէն առաջին բլուրներուն ամենաբարձր գագաթին վրայ կանգնած կ'երեւար Սէֆ ժանի մատուռը, տիրապետուած լիներով, որոնք ծածկուած էին եղեւիններու, կաղնիներու անտառներով, և որոնց ընդմէջէն կ'անցնի Էլպասանի ուղին, դէպ ի Թիրանա և Շքոտրա։

Մինչև սասնբութը տարեկան, երբեք չէի հեռացած այն սահմանէն՝ որ աչքիս առջեւ կը պարզուէր ամէն անգամ որ աշտարակիս պատշգամը ելլէի։

Էլպասան կ'երթայի, ուր եկեղեցիին սարկաւագը, Գրիգոր Փոքրիկ անուն յոյն մը, ինձի գորշեցուց հելլենական լեզուն դրել կամ գալ, ինչպէս նաև Թուրքերէն։

Մայաներուն և արօտավայրերուն մէջերը կ'երթայի, ուր հայրս մեզի, ինձի և եղբօրս, խիճեր արձակել, աղեղ նետել և կռուել կը սորվեցնէր։

(1) (Շարունակելի)

ՀՐԱՒԷՐ

ՕՍՄ. ՀԱՑ ԳՐԱՇՆԱՐՆԵՐՈՒՆ

Ներկայ վարչութիւնս նկատելով որ խումբ մը գրաշար ընկերներ ապօրինի կը դանեն իր ընարութիւնը և նկատելով որ այս պարագան անտեսը կարգ մը անտեղութիւններու տեղի կուտայ, պարտաւոր կզգայ ինքզինքը հրաւիրել Մարթեան բոլոր անդամները այսօր, Մարտ 11 կրկին գումարելու Ընդհ. ժողով, Հ. Ն. Դաշնակցութեան Բեւայի Ակումին մէջ առտուան ժամը 10ին (Ը.Ե.), և ընտրել նոր վարչութիւն։ Հակառակ պարագային երբ մեծամասնութիւն չգոյանայ, վարչութիւնս այս զրոյցները լոկ զրպարտութիւն համարելով, պիտի չարունակէ իր պաշտօնը։ Կարեւոր պաճառով բացակայողները պարտաւոր են իրենց քուէները զրկել զոց պահարանով և վրան իրենց անունը և գործատեղին նշանակելով։ Պէտք է գիտնալ թէ քուէները պիտի կըրեն «Եօթը» անուն՝ փոխանակ «հինգ»ի։

«Վարչութիւն»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՍՄԲԱՏ ԲԻՒՐԱՏ, առաջիկայ հինգշաբթի, մարտ 15էն սկսեալ, կը ձեռնարկէ հրատարակել իր այս նոր երկը, քսան տարիներու աշխատութեան արդիւնք, որ մինչև ցարդ հրատարակուած ազգային պատմութիւններուն մէջ ամենէն ընդարձակը, ճոխը, լիակատարը կը համարուի։ Ամէն օր կը հրատարակուի, պրակ առ պրակ, ութածալ, մեծադիր, պատկերներով։ Ա. պրակը շքեղ կողքով, գլուխը կը զտնուի Նախկին Պատրիարք Տ. Եղիշէ Դուրեան Սրբազանի հմտալից մէջ նամակը «Անպատճառ» գնեցէ՛ք «Ա. պրակ»ը, եթէ զղջաք, մի՛ շարունակէք։

Կեդրոնատեղի, Պապը Ալի, թիւ 40, Նազարէթ էֆ. Այճեանի խանութը։

ԳՐԷՏԻ ՖՕՆՇԻԷ ԼԷՖԻՐՄԻԷՆ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ՊԱՐՏԱԹՂԹՈՑ

1912 Մարտ 15ի Վիճակահանութիւնք. 337րդ Վիճակահանութիւն 1886ի Պարտատոմսերուն. — 399893 թիւը շահեցաւ 50000 ֆրանք։

Հետեւեալ 25 թիւերը 100ական ֆր. շահեցան.

17918	89639	212435	258778	306714
22783	116196	215925	272661	312624
49397	142486	217940	283924	319130
52028	189110	222977	289579	383989
84303	207649	233058	303771	384757

116րդ վիճակահանութիւն 1903ի պարտատոմսերուն.— 766,577 թիւը շահեցաւ 50,000 ֆրանք։

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000 ֆրանք շահեցան

406,880	434,016	510,325	621,508	572,098
415,194	434,962	541,454	641,979	683,527
424,693	500,690	545,372	654,757	636,459
426,892	506,581	549,935	656,024	727,079
426,342	507,554	596,225	666,669	758,287

1911ի պարտատոմսերուն 15րդ. վիճակահանութիւնը.— 94,364 թիւը շահեցաւ 1000,000 ֆրանք։

271,836 թիւը շահած է 10,000 ֆր. Հետեւեալ 24 թիւերը 1,000ական ֆր.

43729	136294	119024	241805	332089
50721	162685	199909	292285	340089
55094	176614	217147	306899	348096
65836	178741	226260	319996	377789
98502	182674	236690	325516	

Կ. Պոլսոյ եւ Իզմիրի մէջ Քէչէի Լոնէն պիտի վճարէ պարգեւները։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Բաղմաեղուեան Զրուցատուութիւն Հայերէն-Իտալերէն - Գերմաներէն - Իսպաներէն - Յունարէն-Ֆրանսերէն-Անգլիերէն և Տաճկերէն։ Էջ 400։

Զ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Անհրաժեշտ երկսեռ ուսանողաց, ուսուցչաց և առ հասարակ ամէն անձանց.—

Օրական 10 վարկեան չոգենաւի, չոգեկառքի, հանրակառքի կամ տան մէջ բաղմալեզուանը կարդալով անդրադարձ խիստ փիչ միջոցի մէջ պիտի տիրանայ Եւրոպական վերոյիշեալ լեզուաց.—

Նորագոյն Եւրոպական մէթոտներով պատրաստուած սոյն կարեւոր գիրքը պէտք է ամէն օր ամենուն գրպանը գտնուի։ Ապագան լեզուագէտինն է։

Դին 20 դահեկան, փոստի ծախքով 23։

Դիմել հեղինակին Զ. Տ. Ս. Փափազեան, Կ. Պոլիս, Պայազիդ Հասւ.։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱՆԿԼՕ-ՀԱՅ

ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

1136 ԷՋ 800 ՊԱՏԿԵՐ

Արժանացած համազգային գնահատման, եզական և անմրցելի իր տեսակին մէջ անզիներէն հոմանիշներ. գիտական բառարան, բնակութեան յատկացուած ըլլալով՝ շեղանկիւն սալաքարերով սալարկուած և կիրով ապուցուած էր. չոր քարերէ չինուած պատով մը շրջապատուած բակ մը զայն կը բաժնէր ախոռներէն և գոմերէն, որոնք հողին վրայ չինուած փայտէ չէնքեր էին, ուր կը բնակէին մեր հովիւներն ու ծառաները։ Աշտարակին ներսն կար ուրիշ բակ մըն ալ. նաև հոր, բանջարանոց մը ևս լոկ յդկուած քարերով չինուած եէնիզեցւոյ գաւթ մը, որ երկաթեզէններով զարդարուած երկու փայտէ դուռներով կը զոցուէր. ատիկա գուռն էր։

Հասարակ ժողովուրդէն հղող մարդերը գոմերու դուռնէն կը մտնէին։ Աշտարակին վարի սրահը մտանին վրայ չինուած էր. կը պարունակէր հոր մը և բաժանումներ, արքատն ու հունձքը սեղմուորելու համար. անոր պատերը ղէնքերով ծակծկած էին և ցած ու լայն դուռները երկաթէ խոշոր գամերով զարդարուած։

Երկու փայտէ սանդուխներ առաջին յարկը կը բարձրացնէին, ուրկէ ուրիշ սանդուխով մը, սեղաւոր պատշգամը կ'ելլուէր։ Վերէն, տեսարանը կը տարածուէր մօրուս Ջուրերով Շքումպի հովտին՝ Էլպասանի քաղքին վրայ, անոր ցած, բրգաձեւ կարմիր երդիքներով ճերմակ մինարէներով և Էվլիպարեայ զմբէթներով երեք մզկիթներով, ութանկիւն աշտարակով եկեղեցիին վրայ, որուն գմբեթակատէր խորանակած էին Թուրքերը. մէջտեղը, դէպի արեւմուտք, կը տեսնուէին զարիի արտերը. ձորին խորունկը, կը տեսնուէին գախներ, մացառներ բլրակներուն վրայ. հոտեր, սրթատունկեր, և ա՛լ աւելի վերը արօտավայրուն կանանչ զարմարներ. հիսոմէն առաջին բլուրներուն ամենաբարձր գագաթին վրայ կանգնած կ'երեւար Սէֆ ժանի մատուռը, տիրապետուած լիներով, որոնք ծածկուած էին եղեւիններու, կաղնիներու անտառներով, և որոնց ընդմէջէն կ'անցնի Էլպասանի ուղին, դէպ ի Թիրանա և Շքոտրա։

Մինչև սասնբութը տարեկան, երբեք չէի հեռացած այն սահմանէն՝ որ աչքիս առջեւ կը պարզուէր ամէն անգամ որ աշտարակիս պատշգամը ելլէի։

Էլպասան կ'երթայի, ուր եկեղեցիին սարկաւագը, Գրիգոր Փոքրիկ անուն յոյն մը, ինձի գորշեցուց հելլենական լեզուն դրել կամ գալ, ինչպէս նաև Թուրքերէն։

Մայաներուն և արօտավայրերուն մէջերը կ'երթայի, ուր հայրս մեզի, ինձի և եղբօրս, խիճեր արձակել, աղեղ նետել և կռուել կը սորվեցնէր։

(1) (Շարունակելի)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՆԴՈԿ

ՕՍՄԱՆԻՅԻ

ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Սիւքսէք Դարտրբրժ, Ղալաթիա, թիւ 30

Հիանալի տեսարան, եւրոպական նուրբ օկսհաւորում, եղեկտրական զանգակներով դայլն կղզերով լուսաւորուած, անթերի ապահովութիւն, կատարեալ մաքրութիւն, գիներ դիւրամատչելի, զաւառացիներուն յանձնարարելի միակ հանգստաւէտ եւ կեդրոնավայր պանդոկ։

Ճաշարան, ընթերցարան և սրճարան սայն։

ԾԱՆՕԹ.— Ուշադրութի՛ւն, ԵՒԻԳՍԼԻՔ ԳԱՂՏՐԲՐՕՄ հասցէին, չփոթել ուրիշ Օսմանիյէի հետ։ 3—50

ՍԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁՐԻ Է

ՏՈՔԹՕՐ

ԳԱՌԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ

ԵՒ

ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԴՈՐՄԱՐԱՆԱՅ

ԱԽՏԵՐՈՒ ԱՆՄԻԶԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Ծննդական և աբրոսիթեան գործարանները Հիւանդութեանց մասնագէտ բժշկ Տօքթ. Գառլօ Յակոբեան գիտական վերջին նորութեանց շնորհիւ առանց ցաւ պատճառելու հնթակային հիմնապէս կը բժշկէ ֆրանկախտը, հին և նոր ջերմամզութիւնը, առնական անկարողութիւնը և սերմնահոսութիւնը, ինչպէս նաև երկու սեռի վերաբերեալ աբրոթիտեան և ծննդական հիւանդութեանց ամէն տեսակները և կանանց արգանդային հիւանդութիւնները։

Ամէն օր, կէս օրէն վերջ, բացի կիրակի օրէն կը գտնուի Պահէ-Գարու, շաքարավաճառ Հաճի Պէքիրի անկիւնը, թիւ 18, Մէրմէրճեան-Պանքի դիմաց։

Ուրբաթ օրերը ձրի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՆԴՈԿ

ՕՍՄԱՆԻՅԻ

ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Սիւքսէք Դարտրբրժ, Ղալաթիա, թիւ 30

Հիանալի տեսարան, եւրոպական նուրբ օկսհաւորում, եղեկտրական զանգակներով դայլն կղզերով լուսաւորուած, անթերի ապահովութիւն, կատարեալ մաքրութիւն, գիներ դիւրամատչելի, զաւառացիներուն յանձնարարելի միակ հանգստաւէտ եւ կեդրոնավայր պանդոկ։

Ճաշարան, ընթերցարան և սրճարան սայն։

ԾԱՆՕԹ.— Ուշադրութի՛ւն, ԵՒԻԳՍԼԻՔ ԳԱՂՏՐԲՐՕՄ հասցէին, չփոթել ուրիշ Օսմանիյէի հետ։ 3—50

ՏՕՔԹՕՐ ՏԻԳՐԱՆ ԹԱՊԻՊԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԻՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԱԽՏԵԵՐՈՒ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Շիշլի, Օսման պէյի գազինոյին մօտ, Անանեան աբարթիմանի իր յարկաբաժնին մէջ.

Արանց և կանանց ինչպէս նաև տղայոց ամէնազգի հին և նոր ախտերը, սասմոքսի, աղիքներու, երիկամներու, սրտի եւայլն հիւանդութիւնները անզիական և ամերիկեան նորագոյն մէթոտներով կը դարմանէ։ Ֆրանկախտը և անոր հետեւանք. բոլոր յատան հիւանդութիւնները «Սալվարսան»ի և բոլորովին նոր զրութեամբ «Սօսմին»ի ներարկումներով կը բուժէ առանց ո՛եւէ ցաւի և առանց զբաղումի արգելք ըլլալու։

Որպէս զի ո՞ւեւէ մէկը չի վարակուի թիֆոյով և զօլերայով, վերջերս Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հնարուած, կիրարկուած և յաջողութեամբ պսակուած նորագոյն միջոցներով պատուաստում ալ կը կատարէ։

Ուրբաթ՝ օրեր մինչև կէս օր ձրի։

3—36

ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ՄԷԿ ԱՆԳԱՄԷՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

Տ.ՔԹ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Բրոնֆէսօռ Էրլիխի վերջին անգամ գրուած 606 Սալվարսան դեղերով կատարելապէս կը բուժէ հին և նոր գաղիական ախտերը, միմիայն մէկ էնժէքսիոնով. նաև կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ջերմամիզութեան, միզամանի և երիկամունքի եւ բրօնխատի հիւանդութիւնները, ինչպէս նաև առնական անկարողութիւնն բոլորովին նոր մէթոտներով։ Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր իր գործատեղին, Սիրքէճի, Թրամվէյի ճամբուն վրայ Ֆէկլուս լուսանկարչատան առաջին յարկ։ Ծանօթ.—Ամէն տեսակ գործողութիւններ միզանցքի և արգանդի հիւանդութիւններու և մասնաւոր խնամք։

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻ»Ի

ՇԹԱՅՆ

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՏՈՐԵԿԱՆ ՄԻԱՅՆ

«ԱՐԴԱՐԱՑՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԱՆՈՒՐ»

ԳԻՆԸ 10 ՓԱՐԱ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ — ԴԵՐԶԱԿ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՏԱՆՑԻԿԵԱՆ

Պոլիս, Ճէլալ պէյ խան, թիւ 26, Օռօզտի-Պաքի դէմը

Այէն անունը որ կ'ուզեն ճաշակաւոր հագուիլ, թո՛ղ փութան դիմել Եդուարդ Տանցիկեանի գործատեղին, ուր հաստատ են արդէն ընտիր կերպասներ եւ ուր կը պատրաստուին ճաշակաւոր և անթերի հագուստներ, ամենավերջին նորաձեւութեանց համաձայն։

Առաջին այցելութիւն մը պիտի բաւէ դաղափար մը կազմել այս նոր հաստատութեան ճաշակի գերազանցութեան վրայ։

Դիմեցէք Պոլիս, Ճէլալ պէյ խան, թիւ 26։

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱՐԻՊԻԱԼԻՐԻ

Մէնթրայի սիւվի էմրաղները թէսուվի իչին գուպանդան տանքի իւտ թէսաֆիին թէրքիպ լէրին էն թէսիրի փ վէ էն ալա գաբալի թէմիզի սիրը

Մահալի ֆիրուխթը

Բարիզէ Լաղռուա էճզաճանէսի, 31, Rue Philippe-de-Girard, PARIS.

ՏՊԱՐԱՆ ԵՒ ՓՈՐԱԳՐԱՏՈՒՆ

Տ. ԾԻՐԻՆԵԱՆ

Պապը Ալի ճաստէսի ճըրալ օղլու եօղուչու, թիւ 10

Դործատեղւոյս մէջ կը պատրաստուին ամենաւոր խնամքով պակէտներ տօսախի, գլնկօյի, պղնձի վրայ և ամէն լեզուէ կնիքներ քաուչուկի և մետաղի վրայ, ինչպէս նաև բժիշկներու, դպրեվանքներու, ատամնաբոյժներու և փաստաբաններու համար նուրբ փորագրութեամբ թաղէքներ։ Կը պատրաստուին նաև խիստ ճաշակաւոր այցաքարդեր, նշանախօսութեանց և հարսանեաց հրաւիրատոմսեր վճառականական ամէն տեսակ տպագրական պիտոյքներ։ Դիները չափազանց աժան, մաքուր և արագ, գաւառներէ ըլլալիք յանձնարարութիւններ փութով և խնամով կը պատրաստուին։ 3—20

''ՄԱՆԶՈՒՄԷ''Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Հրապարակաւ կուգանք խնդրել մեր հին բաժանորդներէն որ հակին անդրադարձ, մեզ հաղորդել իրենց հասցէն, որպէսզի ո և է անկանոնութիւն տեղի չունենայ առաքումներուն մէջ։

"ՐԷՍԻՄԼԻ ԳԱՄՈՒՍԸ ՕՍՄԱՆԻ"Ի ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԼՈՒՍԱՐԱԾ

Թուրք նշանաւոր գրագէտ Ալի Սէյտի պէյի յօրինած եւ վեց մասնագէտներու սրբագրութեան բովէն անցած սոյն գործը, 3 մեծ հատորներ, 1200 էջեր, 4000 պատկերներ, 60 մեծ թապլոներ եւ 4 գունաւոր պատկերներ կը պարունակէ։

Երեք հատորին անկապմ գինն է 70, լաթակապմինը 80 դրուշ։ Ընտիր թուղթի վրայ տպագրուած 3 հատորին անկապմ գինն է 80, կաշեկապմինը 95, թուղթերը ոսկեզօծեալ եւ ըրտիր կաշեկապմինը 108 դրուշ։ Գաւառներուն համար 10 դրուշ թղթատարի ծախք կ'առնուի։

Դպրոցականներու համար մասնավաճառու վճառում։ Վճառման կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճաճէսի, 32 թիւ ՁԻՀԱՆ գրատունը։

ԴԱՒԱՌԱՑԻ պարկեշտ երիտասարդ մը որ հմուտ է թուրքերէնի և հայերէնի կը փափաքի պաշտօն մը գտնել փաստաբանի կամ վճառականի մը քով։

Դիմել խմբագրութեան։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ»ի հիմնուելէն ի վեր մեր գաւառի յարգելի թղթակիցները իրենց շահեկան ու ճշգրիտ տեղեկութիւններով ճոխացուցած են մեր թերթը։ Կը յուսանք որ ապէ՛ վերջ, միեւնոյն թղթակիցները կը հաճին շարունակել իրենց այդ օժանդակութիւնը, որուն համար կանխաւ կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնները։ Արդէն «Մանզումէ» միշտ ժողովուածին թերթը ըլլալով, ձեռքէն եկած օժանդակութիւնը չէ զլացած և հիմա ալ ո և է գաւառաքի անհատ որ ո և է գործ ունենայ և կարագրելու համար դժուարութիւններու հանդիպի, կրնայ դիմել Տնօրէնութեանս և ըստ կարելւոյն գոհացում ստանալ։

''ԶՈՒԴՆՍ''

(ՇԱԲԱԹ ԵՐԿՈՒ ԱՆԴԱՄ)

Վաղը ամէն կողմ փնտռեցէք «Զուտա» ազգ. երգիծաթերթը քրքջալիր ու շահեկան բովանդակութեամբ։ Եր. Օտեան Միւրթէզա պէյ, Կիկօ և Զաքրիաի։ Գին 10 փարա։ Ծաղրանկարներ։ Հասցէ՝ Պապը Ալի, Իպտաժ խան թիւ 31։